

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 8 Din, polletno 16 Din, celoletno 32 Din; za ino-
zemstvo: razen Amerike: četrtletno 13 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din;
Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.711.

Madžarska obtožena pred Društvom narodov

Vse miroljubne države zahtevajo, da se razčisti marseilleski atentat in se dá zadoščenje Jugoslaviji. Dne 23. t. m. je zunanji minister g. Bogoljub Jevtić v spremstvu g. Fotića, jugoslovenskega stalnega odposlanca pri Društvu narodov in v navzočnosti predsednika sveta Društva narodov dr. Beneša izročil generalnemu tajniku Društva narodov Avenolu noto jugoslovenske vlade, v kateri zahteva, da se vprašanje marseilleskega zločina stavi na dnevni red prvega prihodnjega sestanka sveta Društva narodov. Noto se glasi:

«Gnusni zločin v Marseilleu, ki je zbudil vest vseh prosvetljenih narodov, je prisilil jugoslovensko vlado, da spravi pred Društvo narodov gotove, posebno resne strani te zadeve, ki so bile odkrite s policijsko preiskavo v več državah in ki so takega značaja, da lahko onemogočijo dobre odnose in mir med Jugoslavijo in njeno sosedo Madžarsko.

V svojem poročilu, predloženem svetu Društva narodov 4. junija letos, je imela jugoslovenska vlada čast, da opozori svet Društva narodov na zločinsko delovanje gotovih strahovalskih elementov, ki so imeli stalno bivališče v Madžarski, prav tako pa tudi na podporo in sodelovanje, ki so ga ti elementi uživali s strani gotovih madžarskih oblastev.

Ko je jugoslovenska vlada vse to iznesla pred svet Društva narodov, se je izjavila pripravljena, da z neposrednimi pogajanjimi uredi celotni položaj na madžarsko-jugoslovenski meji, trdno prepričana, da bo madžarska vlada, stavljena na ta način pod odgovornost, storila potrebne ukrepe, da se napravi konec podpori, ki so jo strahovalski elementi uživali na Madžarskem. Edino v tem duhu so se vršila pogajanja z madžarsko vlado in so dovedla do sporazuma, ki je bil podpisan v Beogradu 21. julija letos.

Toda z izidom preiskave, ki se je izvršila po umoru Nj. Vel. kralja Aleksandra in zunanjega ministra Barthouja v Marseilleu, je ugotovljeno, da je ta zločinski atentat organiziran in izvršen ob sodelovanju onih strahovalskih elementov, podpiranih na Madžarskem, ki so se še nadalje okoriščali s podporo in sodelovanjem oblastev v tej državi.

Le s pomočjo tega sodelovanja se je mogel izvršiti ta zločin. V resnici se nahajajo med sotrudniki morilca oni strahovalci, ki so bili že predmet pritožbe od jugoslovenske vlade. Iz izpovedb aretiranih strahovalcev je ugotovljeno, da so oni imeli na Madžarskem ne samo zatočišče, nego da so na madžarskem ozemlju bivali v skupinah vse do izvedbe marseilleskega atentata.

Izid preiskave osvetljuje na posebno hud in prepričevalen način odgovornost madžarske vlade v pogledu podpiranja strahovalske akcije gotovih iz Jugoslavije pobeglih jugoslovenskih državljanov. V podrobnem obsega spome-

nica jugoslovenske vlade, ki bo predložena svetu Društva narodov, poročilo in dokazila, s katerimi razpolaga jugoslovenska vlada v tem pogledu.

Jugoslovenski narod, ki je bil najgloblje zadet v svojih čustvih, veruje, da se morajo popolnoma razčistiti okolščine, v katerih se je pripravil in izvršil gnusni zločin. Velika bol vsega jugoslovenskega naroda se je pretvorila potem, ko so se izvedele gori navedene okolščine, v globok gnus in narodni gnev proti onim, ki so dali pobudo in pospeševali izvršitev atentata in ki so vsi izven nacionalnega ozemlja. Da je jugoslovenskemu narodu uspelo očuvati dostojanstvo in hladnokrvnost v tej njegovi hudi preizkušnji, je bil razlog v tem, da še veruje v učinkovitost ustanove Društva narodov kot čuvarja miru in mednarodne pravnote, od katere zavisi ta mir.

Jugoslovenska vlada, ki se zaveda svoje odgovornosti, pa tudi dolžnosti nasproti svojemu narodu, je prisiljena, da opozori svet Društva narodov, da mora ta ustanova vrniti zaupanje v mednarodno pravico in pravnost, ki ju je marseilleski dogodek omajal. Brezpogojno je potrebno, da se v svrhu ugotovitve odgovornosti spravi pred najvišjo mednarodno organizacijo vse okolščine, ker bi ne bilo večje nevarnosti za mir in odnose med narodi, če se ne bi upoštevalo, da je jugoslovenski narod izgubil svojega najslavnejšega voditelja, ki je postal žrtev zločincev, ki jih mora zadeti pravična kazen.

Na drugi strani so marseilleski dogodki še bolj zaostri vprašanje izvestnih načinov mednarodne politike, ki ni delovala samo v odnosu nasproti Jugoslaviji, ampak tudi v odnosu nasproti vsakemu izmed njenih zaveznikov narodov. Tu ni beseda o političnem zločinu, o dejanju osamljenega poedinca, tu ni beseda o zatočišču političnim izseljencem, nego se tu pojavlja vprašanje o vežbanju in poučevanju strahovalcev po neki tuji sili, zato da postanejo poklicni zločinci z nalogo, da bi izvrševali atentate in umore z določenimi smotri. Olajšave in zaščita, ki so jih dajali na madžarskem ozemlju zločincem v svrhu njihove podrobne priprave, so morale biti dane povsem gotovo

v ta namen, da bi se ubijali najboljši služitelji kakega naroda in odločni branitelji mednarodnega miru. Organizacija reda bi bila nemogoča, če bi se dovoljevalo tako zločinsko početje izvežbanih zločincev, ki bi uživali zaščito in podporo kake tuje države, in to ne le za posamezno državo, nego za ves prosvetljeni svet. Pričela bi se nova doba mednarodne anarhije in barbarstva, doba, v kateri bi izginila najosnovnejša načela mednarodnega miru.

Pod težo teh okoliščin je bila jugoslovenska vlada v svoji skrbi, da se ohrani mir, in verujoč v ugled Društva narodov, primorana, sklicujoč se na 2. odstavek 11. člena sporazuma Društva narodov, da pojasni svetu ta položaj, ki tako hudo kvari odnose med Jugoslavijo in Madžarsko in ki grozi kaliti mir in dobre odnose med narodi.

Zelo vam bom hvaležen, gospod glavni tajnik, če boste izvolili staviti to vprašanje na dnevni red prihodnjega zasedanja sveta Društva narodov. Bogoljub Jevtić, zunanji minister.

Ko je g. Avenol sprejel jugoslovensko noto, je izjavil, da bo postopal po določilih pravilnika Društva narodov.

Ceprav so bili koraki Jugoslavije pri Društvu narodov v zadevi marseilleskega atentata že davno napovedani, je vendar izročitev jugoslovenske note tajništvu Društva narodov izzvalo v vsej evropski javnosti silen vtisk. Poseben vtisk je napravilo na mednarodno politično javnost dejstvo, da sta jugoslovensko noto s posebnima notama podprli Češkoslovaška in Rumunija in s tem odločno pokazali popolno vzajemnost Male antante v najodločilnejših trenutkih.

Izjave, ki so jih zadnje dni podali v Ženevi predstavniki Francije, Balkanske zveze, Rusije in drugih držav, dokazujejo, da sme Jugoslavija računati na podporo vseh resnično miroljubnih držav. To pa na drugi strani dokazuje, da je napočil trenutek, ko se mora dokončno razčistiti, ali bo Evropa krenila na pot miru in mednarodnega sodelovanja ali pa po poti, ki drži v zmešnjavo in negotovost.

Kakor poročajo iz Ženeve, so Madžari vedno bolj osamljeni. Celo njihovi zavezniki se počasi umikajo, ker spoznavajo, da Jugoslavija ne bi vrgla takih očitkov pred svetom v obraz Madžarski, če ne bi imela dokazov. Ves svet se zdaj zanima za jugoslovensko spomenico, ki bo točno podala vsa dokazila o ozadju marseilleskega atentata.

Neomajno na osnovi jugoslovenske politike

Po seji predsedstva glavnega odbora JNS v Beogradu, ki je trajala štiri dni, je bilo objavljeno tole poročilo:

Na seji glavnega odbora Jugoslovenske nacionalne stranke, ki se je vršila 19., 20., 21. in 22. t. m., so razpravljali o političnem položaju in zavzeli stališča do vseh vrašani, ki so na

dnevnem redu sploh, in še posebej do onih, s katerimi se bo v bližnjih dneh bavilo narodno predstavništvo.

Soglasno je bilo ugotovljeno, da je po položaju, ki je nastopil po veliki narodni nesreči 9. oktobra letos, še bolj potrebno ohraniti neomajno osnovno misel politike narodnega in

državnega edinstva, ki mora ostati izven vsakega razgovora, tako da se tudi v bodoče popolnoma izključi vsako politično grupiranje na verski, plemenski ali pokrajinski osnovi. To ni samo življenjsko sporočilo blagopokojnega kralja, nego danes in v sedanjih prilikah bolj kakor doslej potreba državne in narodne politike. Pristaši JNS, ki predstavljajo ogromno večino naroda, stoje nepopustljivo na tem načelu.

Vodstvo JNS zahteva od svojih članov, da v sedanjem trenutku bolj ko kdaj poprej ohranijo najstrožjo disciplino in da vse svoje delo prilagode navodilom glavnega odbora stranke. Tako pojmuje življenjske potrebe narodne in državne politike JNS ne izključuje podpore in sodelovanja nikogar, kdor v resnici sprejme v uvodu obrazložene osnovne misli.

Prehajajoč na razpravo o delu narodnega predstavništva je bilo sklenjeno, da razen vprašanj, ki jih bo vlada predložila narodnemu predstavništvu in med katerimi je vprašanje banovinske samouprave posebno nujno, stranka zlasti vztraja na tem, da se zakonodajnemu telesu v skladu s predlogi vlade dá možnost, da se najpodrobneje posveti preučevanju gospodarskih vprašanj in zakonitvi potrebnih ukrepov, da se gospodarska stiska omili in država povede na pot zdravljenja gospodarstva.

JNS pričakuje, da bo vlada v okviru zakonskih pooblastil, ki jih ima, in v krogu svoje pristojnosti izdala v tem pravcu vse potrebne ukrepe.

Predsedstvo stranke je sprejelo tudi vse potrebne sklepe za nadaljnje notranje delo stranke.

voda se ne morejo okoristiti z dopuščeno ugodnostjo, če je zavod dal njihove menice v druge roke, ako bi v tem primeru moral z gotovim denarjem odkupiti menice.

Nova uredba dopušča plačevanje s knjižicami za kmete pri plačevanju vseh dolgov ali gotovih letnih obrokov tudi v primeru, če se kmetje poslužujejo v svojo korist uredbe o zaščiti kmeta. To je zlasti važno tedaj, kadar so dolžniki in upniki zavoda kmetje.

Naposled je z novo uredbo določeno, da mora upravni odbor na vsaki redni letni glavni skupščini predložiti v odobritev vsoto rednih osebnih in materialnih izdatkov za bodoče leto, da bi se režijska zavoda podredila čim večjemu nadzorstvu.

VAŽNE DOLOČBE ZA ZAŠČITO DENARNIH ZADRUG.

Pravkar je izšla nova uredba o zaščiti denarnih zadrug ki ima namen urediti odnose med zadružniki in vlagatelji. Posebno važne so določbe o jamstvu zadružnikov in s tem zvezano varnostjo v hranilnice vložnega denarja. Vsak dolжник je zadružnik, ki jamči ne le za varnost svojega dolga, temveč tudi za ostale zadružnike.

Prav odreja uredba podaljšanje jamstva onih dolžnikov, ki so sicer že plačali svoj dolg, toda še niso izstopili iz zadruge. Če je imel zadružnik prej koristi od zadruge, naj ima sedaj tudi odgovornost. Isto velja za člane načelstva, ki v največ primerih niso bili dolžniki, temveč upniki zadruge. Glede jamstva zadružnikov v primeru, če se zadruge, odnosno zveze razdružijo, veljajo naslednje določbe: a) Ako je zadružnik odpovedal članstvo in ako je njegovo članstvo po predpisih zakona ali pravil prenehalo pred uveljavljenjem te uredbe, traja njegovo jamstvo tako dolgo, kakor to odreja zakon odnosno pravilnik zadruge ali zadružne zveze. b) Ako je zadružnik odpovedal članstvo pred uveljavljenjem te uredbe, toda njegovo članstvo ne preneha pred njenim uveljavljenjem, traja njegovo jamstvo do konca izvedbe razdružitve. c) Od dneva, ko zadruge, odnosno zadružna zveza zahteva, da se odredi razdružitev, zadružniki ne morejo odpovedati članstva. d) Pri zadrukah, odnosno zadružnih zvezah z omejenim jamstvom, se od dneva, ko je bila zahtevana ali odrejena razdružitev, nemejeno jamstvo pretvori v omejeno, in to v višini desetkratnega zneska vpisanih deležev, v vsakem primeru pa ne manj kakor 1000 dinarjev.

Za ublažitev naših denarnih nevšečnosti

NOVA UREDBA O ZAŠČITI DENARNIH ZAVDOV IN NJIHOVIH UPNIKOV.

Pravkar je stopila v veljavo nova uredba o zaščiti denarnih zavodov.

Odgoditev plačila se je mogla po stari uredbi dovoliti za pet let ali za daljši rok, dočim se more po novi uredbi odobriti največ za pet let, ker se more pričakovati, da se bodo v tem času razmere denarnih zavodov uredile. Odgoditev plačil se nanaša samo na stare dolgove, ki se morajo postopno izplačati ali prenesti na nove obveznosti. Nove obveznosti, na katere se ne nanaša odgoditev plačil, se morajo voditi s posebnimi računi v novih knjigah. Novo poslovanje ima namreč usposobiti denarne zavode za izvrševanje novih opravil v gospodarskem življenju.

Da se denarnim zavodom olajša novo poslovanje, odreja uredba, da se mora novo poslovanje odobriti denarnim zavodom v določenem postopku. Iz prošnji, ki jih je prejelo ministrstvo za trgovino in industrijo, je razvidno, da je denarnim zavodom težko predpisati, naj vnaprej predlože načrte za pokritje dolgov v določenem času, ker sam zavod ne more vedeti, koliko bo mogel izterjati od svojih dolžnikov. Zato nova

uredba ne zahteva obveznega predlaganja načrtov o odplačevanju, odrejeno pa je, da mora denarni zavod vsakih 6 mesecev napraviti izkaz v tej dobi izterjanih plačil ter razporediti v treh mesecih sredstva za pokritje starih dolgov po odbitku režije, javnih dajatev in odplačil onim denarnim zavodom (tako Narodni banki), katerim so plačila izvzeta od odgoditve. Glede izplačil vlagateljem je prevladalo načelo, da se morajo malim vlagateljem izplačevati večje vsote kakor pa večjim vlagateljem, da se dolžnikom olajša plačevanje njihovih plačil pri zavodih in da se olajša izvrševanje z novo uredbo dovoljenih ugodnosti plačevanja dolgov s knjižicami.

Stara uredba je nadalje odobrvala, da se stranke smejo posluževati teh ugodnosti, vendar pa ni določala, v kakšnem obsegu, temveč je bilo določeno, da se to uredi s posebno uredbo. Ker pa ta ni bila izdana, je ostala odločitev izključno v rokah zavoda, kar je dovedlo do raznih pritožb. Zato dopušča nova uredba, da se more vršiti plačevanje starih dolgov s starimi, tudi nabavljenimi, knjižicami do zneska 50 odstotkov, ako se ostanek 50 odstotkov plača v gotovini, kar predstavlja sporazum med koristni zavodovih upnikov in dolžnikov in zavodov samih. Dolžniki za-

Milka Govekarjeva:

18

POLKOVNIKOV GROB

Sabina ga je začudeno gledala. Šele zdaj se je pričela zavedati, da utegne biti operacija resnično nekaj nevarnega.

In če bi umrla, bo Andrej resnično žaloval za njo. Kakor da se nekaj taja v nji, so jo polile solze, nezaupanje je kopnelo in, kakor da vidi mladega svojega Andreja pred davnimi leti, se ga je zapuno okienila ter ga poljubila v slovo. Nobene stene ni čutila ta hip med njima. Kakor da je nesreča zblížala njuni srca, ki sta živeli toliko let vsaksebi. In mož se je sklonil k njej in ji gorko zašepetal v uho: «Vse bo šlo prav, ko se vrneš, Sabina!» Solzen je odhajal.

Sabina je že drugi dan ležala v svoji bolniški sobici. Bila je operirana in zdravniki so ji po vrsti čestitali k sijajnemu uspehu. Tudi njim samim se je brala na obrazu dobra volja nad uspelo operacijo.

Kljub bolečinam, ki jih je še čutila, je bila videti Sabina vedra in moč, s katero je hotela premagati slabost, se je zrcalila v odločnem žaru nekoliko izmučeno podčrtanih oči. Vedela je, da mora premagati bolelost za ljubav svojih in zato je vdano prenašala.

Kako rada bi bila že danes odšla domov v Suho polje k svoji družini. In prišla ji je prvič v glavo misel:

«Kaj ni še nihče vprašal po meni? Tu ležim že ves dan pri zavesti, pa sem se šele sedaj spomnila na to.»

Ko je vstopila bolniška sestra, ji je Sabina zastavila vprašanje:

«Kaj se še ni zglasil moj mož?»

«Nikogar ni bilo, gospa!» ji je ljubeznivo odgovorila. «Sicer pa, če bi bil tudi prišel kdo, dvomim, ali bi ga pustili k vam. Slabotni ste še. Ne precenjujte svojih moči.»

Toda Sabina je še isto popoldne spet vprašala:

«Kaj res ni bilo še nikogar naših?»

«Ni bilo, ni bilo!» ji je odgovorila sestra. Pogled ji je bil čudno topel, a Sabini se je vendar zdelo, da ne govori resnice.

«Jutri pridejo!» ji je tolažeče obetala sestra. «Jutri pač čisto gotovo. Jutri boste mogli že sprejemati.»

Sabina se je potolažila in se obenem kakor majhen otrok veselila na jutri.

Zvečer je zaspala in spala skoro do zore. Sestro je bila spet prosila, naj ji pusti okno nezagrnjeno, da bi mogla gledati košček neba, v katero je molel vrh visoke, temne smreke, ki je rasla na vrtu. V ta košček sveta je strmela Sabina že vse jutro. Ptice, ki se je spretelaval po vršičkih, je cvrčal svojo pesmico in jo zabaval, ko je v pričakovanju štela ure in mimogrede ugotovila minute, čez katere je zdrknil kazalec bele, okrogle stenske ure nad vrati. Kakor mladi deklici ji je plalo srce v nestrpnem pričakovanju.

Ko so ji zjutraj prenovili obvezo in jo položili v svežo posteljo, je bila vsa dobre volje.

«Vlak prihaja ob osmih!» ji je povedal zdravnik, ko je vprašala. In Sabina je štela: «Pol ure od postaje do bolnišnice, nekaj minut moram navreči, a najkeseje četrte ure pred deveto mora biti tukaj.»

«A obiski se sprejemajo šele o poli dvanajstih», so ji rekli.

Užalilo se ji je.

«No naredili bomo za vas izjemo, ako res kdo pride», jo je potolažil zdravnik.

Točno ob devetih so ji javili obisk.

Prišla sta Jona in Tone.

Mati se je zveselila, a obenem jo je presenetilo. «Otroci!» je vzkliknila. «Torej me vendar šo najdete živo. A kje je oče?»

Komaj je opazila, kako so je Jona naglo obrnila stran. Tone pa je dejal zelo mirno: «Oče? Kako se je veselil, videti te, mati. Z radostjo je bral zdravnikovo brzojavko, da si rešena, a ne nadna pot...» Tonetu se je zataknil jezik «ne nadna pot, opravek glede kupčije...»

Sabini se je zmračil obraz. «Vem, vem, Tone!» je dejala in poteze so se ji postarale v hipu. «Ni potrebno, da mi praviš... saj že vem... Kupčijo so mu bile vedno važnejše od mene... A veselil se je vendar mojega ozdravljenja!» je dejala čez čas kakor sami sebi.

«Pa ti Jona?» se je obrnila k hčerki: «A so te vendarle obvestili. Saj ni bilo potrebno, vznemirjati te.»

Dokler traja jamstvo, zadružnik ne more zahtevati izplačila svojega članskega deleža, niti izplačila na ta delež odpadajočih obresti niti na njega odpadajoči del letnega dobička, ki bi mu sicer po pravilih pripadal.

Zastaranje jamstva zadrug, odnosno zadružnih zvez z omejenim ali neomejenim jamstvom se ne prekine, če zadruga zahteva odgoditev plačil ali sanacijo.

Pri zadrugah, odnosno zadružnih zvezah, ki zahtevajo odgoditev plačil ali sanacijo, traja jamstvo zadružnikov, čijih članstvo preneha po zahtevi odgoditve plačil ali sanacije, ves čas, dokler traja odgoditev plačil, odnosno sanacija, brez ozira na druge določbe zakonov ali pravil, s tem, da se pri zadrugah z neomejenim jamstvom pretvori jamstvo v omejeno v smislu določb te uredbe.

Kmečka zaščita in plačevanje obresti in dolgov

Dne 15. t. m. je dospel v plačilo prvi obrok zaščitnih kmečkih dolgov. Nekateri časniki poročajo, da je bilo ta dan zelo živahno po denarnih zavodih v Vojvodini in v Sremu, kjer da je do 60 odstotkov kmetov dolžnikov plačalo prvi obrok, to je šestodstotne obresti od dolžne glavnice. V nekaterih krajih je bil uspeh naravnost presenetljiv. Tako se je baže v Petrovaradinu odzvalo kar 99 odstotkov dolžnikov, medtem ko so pa Irižani prve dni plačali le 30 odstotkov dospelih obrokov. Najbolje so se menda tam doli držali kmetje nemške narodnosti (Švabi). Da pa ni povsod tako sijajno kakor v Petrovaradinu, sledi iz pisma, ki ga je prejel neki ljubljanski denarni zavod iz okolice Osijeka. Pismo se glasi:

«Znano Vam je, da smo Vam, dokler smo le mogli, vedno redno in točno nakazovali pogojena polletna plačila. Prišli pa so za nas hudi časi. Slabe letine zadnjih let, nizke cene poljskih pridelkov in živine nam onemogočajo izpolnjevanje naših obvez, ki se jih v polni meri zavedamo. Pisce tega pisma na primer plača od 96 oralov obdelane zemlje letno 28.000 dinarjev državnih davkov in občinskih dolo-klad (na oral vrednost treh metrskih stotov pšenice, odnosno šest metrskih stotov ovsu ali 10 metrskih stotov turščice). Pridelali pa smo letos na oral po pet metrskih stotov pšenice ali po pet metrskih stotov ovsu, odnosno 10 metrskih stotov tur-

ščice. Ker pridelek žita ne zadostuje niti za davke, smo si morali pomagati z odprodajo žvane, ki jo imamo zdaj le še za najnujnejšo potrebo pri svojih gospodarstvih. Vi nam ne verjamete, kako smo se morali omejiti pri hišnem gospodinjstvu in kako moramo varčevati pri družinskih potrebah! Dobili smo zaščito, ki naj bi prinesla rešitev iz hudega položaja. Toda samo z zaščito nam ni nič pomagano. Kjer ni zaslužka, ni denarja, na up se ne dobi nič. Vsi podpisani (deset dolžnikov kmetov) sedimo pri mizi in se posvetujemo, kaj naj storimo, da izpolnimo svoje obveznosti nasproti Vam, ko nihče izmed nas ne more plačati niti dinarja obresti. Vsak izmed nas bi rad odprodal nekaj sveta, da bi plačal vsaj obresti, pa tudi to trenutno ni izvedljivo, ker ni nikegar, ki bi hotel danes tudi za majhen denar

kupiti pri nas kak kos sveta. Zavedajoč se svojih obvez Vas najvljudneje prosimo, da bi nam sporočili, kaj naj storimo, da se obvarujemo stroškov, zakaj ako nam naprtite še kake stroške, potem za nas ni izhoda in gremo popolnemu gospodarskemu poginu nasproti.

Kakor tem skrbnim in pridnim Švabom se danes godi še mnogim drugim kmetom dolžnikom, da namreč tudi pri najboljši volji ne bodo zmogli toliko denarja, da bi plačali vsaj šestodstotne obresti, ker nimajo ničesar prodati in ker njihovi pridelki nimajo nobene prave cene. Zato naj upniki imajo z njimi potrpljenje in ne tirajo njihovih družin v propast. Obzirno naj bi pa tudi postopale davčne uprave.

Obrtniški teden naj zbudi zanimanje za domače obrtniške izdelke

V današnji gospodarski stiski izkušamo najti rešitev in pomoč zlasti našemu kmetu in obrtniku, ki predstavljata glavna stebra našega gospodarstva. Vse države so se obdale z visokim zidom carinske meje, preko katere le s težavo izvažamo glavne predmete našega izvora, to je kmetijske prideleke. Obenem pa so cene kmetijskim pridelkom silno padle. Kmet ne izkupi niti toliko, da bi si mogel nabaviti najpotrebnejše kmetijsko orodje in obleko, številni so pa tudi primeri, ko nima niti za sol. K temu pritiskajo še davki in upniki, tako da se kljub kmečki zaščiti s skrbjo vprašujemo od kod bo pomoč.

Prav tako hude čase kakor kmet, preživlja tudi naš obrtnik. Vsi se zavedamo, da sta pri nas življenje in usoda kmeta in obrtnika tako tesno povezana med seboj, da se tudi obrtniku slabo godi, ako

se godi slabo kmetu. Vemo tudi, da je obrtni poklic za naše kmetijske sloje velikega nacionalnega in gospodarskega pomena, saj si na domaći grudi more ustanoviti svoj dom le malo kmečkih otrok. Vsi ostali morajo po svetu s trebuhom za kruhom; redki so oni, ki gredo v višje šole, nekaj jih gre v tujino, največji del pa najde svoj življenjski poklic v obrti. Kaj bi bilo z našo kmečko mladino, ako bi ne bilo zanjo kruha in obrti.

Prej smo omenili, kako se zapirajo meje tujih držav pred našimi kmetijskimi pridelki. Zato je nujna potreba, da dobi kmet rabnika v državi. Obrtništva z družinami, vajenci in pomočniki je v Jugoslaviji skoro en milijon. V državi, ki šteje 14 milijonov prebivalcev in je od teh štiri petine kmetov, pomeni obrtniški stan kot rabnik kmetijskih pridelkov važen činitelj. Zato je kmetu mno-

«Semestrške počitnice imam in tako sem čisto lahko šla», je odgovorila in malo zardela. «Se lépo, da mi je Tone pisal.»

«Semestrške počitnice, tako... nato nisem mislila. A kaj počne Blaž?»

«Blaž pride jutri!» je odvrnil Tone.

«Pa vendar niste videti nič veseli otroci. Kar nekako otožno se držite, kakor bi vam bilo vseeno...» se je izkušala šaliti.

Tone se je kakor vzdramljen nasmešnil, a koj nato je presunjen pristavil: «Kako govoriš, mati: vseeno...»

Jona pa je nenadno planila v jok.

«Saj nisem tako mislila», se je prestrašila mati. «Daj, daj, Jonica, ne bodi tako otročja. Hudo mi je le, ker sem vas vajena videti drugačne okoli sebe. Hudo, ker sem nagibna kakor ploh. In v tem bolniškem vzdušju se je celo vas, neugnane mladeži, polastila otožnost. Ne mislite tako! Očeta mi lepo pozdravite... nisem nič huda nanj. Saj mora vendar skrbeti za blagostanje nas vseh in prihodnji teden me gotovo obišče...»

Sabina je že preveč govorila, zato jo je namah obšla slabost.

Tone in Jona sta se poslovila. Odgovarjala jima je le z očmi, in brala sta v njih globoko željo po svidenju.

Na ulici je vzela Jona iz torbice žalni trak in si ga spet nadela.

«Kako jo le moremo tako varati, revico!» je spet planila v solze.

«Moramo!» je trdo dejal Tone. «Sicer bi izgubili še njo...»

Ko si je Sabina opomogla, ji je bila glava spet polna misli. Nič več ni čutila v sebi onega veselja, kakor se ga je bila nadejala pred obiskom. Kakor grenka primes je vnovič oživel čuvstvo nezaupanja proti njenemu možu.

Torej se je bila vendar spet prehitro vdala upanju...

Ne Andrej ni bil globok. Prenašal je težko izpremembe v življenju in zato ga je tudi misel na nenadno izgubo nje, kar bi utegnilo priti, če bi se operacija ponesrečila, tako potrla. To je bilo tudi, kar ga je tako raznežilo.

Kako si je mogla domišljati po njegovem odhodu, da je ni nikoli prestal ljubiti, da ga ni doimela s svojo preprosto pametjo, da je imel shranjen ves zaklad ljubezni pod raskavo skorjo svojega srca — za katero ni vedela.

S kolikim veseljem in koliko voljo jo je takrat navdala ta zavest, ki ji je vlila moči, da bi bila prestala deset operacij, če bi bilo treba.

In koliko toplote je čutila v njegovem glasu, ko ji je dejal ob odhodu: «Vse bo še prav, ko se vrneš, Sabina!» Nikoli ne bi mogla vzdramiti v resničnost teh toplih besed, in vendar so bile besede lažnive...

Sabina je čutila, kako take misli grizejo v nji odpornost, ki jo mora ohraniti, ako ne mara podležih boleznih. In vendar se ni mogla ubraniti dvo-

mov, ki so kakor skrite pošasti lezli iz vseh kotov, uračne bolniške sobe.

Čisto tiho je prisluhnila in zdelo se ji je, kakor da sliši izza vrat šepet... kakor takrat... in prav isti... ko se je bila obrnila v predvežju in vsa trda odšla nazaj v kuhinjo; ni hotela sami sebi verjeti, da je pravkar prisluškovala ljubavnemu šepetu svojega moža z lepo prodajalko.

Le zakaj je toliko žrtvovala na žrtvenik svoje ljubezni, svojega ponosa!

Zakaj je vedno le čakala na zasanjani trenutek sreče, ki pa ni nikoli prišel.

Zakaj je prepuščala Andreju, da je uravnaval njeno usodo, kakor se mu je ljubilo, in ni nikoli posegla vmes, kadar je slutila neupravičeno dejanje. Tako si je sama pisala sodbo.

Zakaj se ni hotela nikoli dotakniti vprašanja o onem pismu, ki ga je sežgal na poročni dan? Zakaj je vedno le trpela okoli sebe in se ni nikoli z vso močjo oklenila tistega, kar ji je pritikalo.

Tako je ostalo med njima tisto, kar ju je tlačilo in morilo vsa leta in kar je ostalo za vselej zagrnjeno v temo.

Le tako si je spredla mrežo nezaupanja, po kateri se je lovila in premetavala kakor ujeta riba.

«Vedno sem čakala, da me zagleda kakor takrat, kakor prvič!» si je dejala.

«Bert mi je ponujal svojo ljubezen in mi vsiljeval mnenje, da me je Andrej prevaral. Še oddaleč mu nisem verjela... dokler nisem slišala na lastna ušesa onega šepeta za vrati... A še

go na tem, kako se obrtniku godi, ali zasluži toliko, da more kupiti od kmeta toliko, kolikor potrebuje, in ali more tudi tako plačati, da kmet proda svoje blago vsaj po znosni ceni.

Našem obrtništvu pa se danes godi zelo slabo, tako da je popolnoma obubožan in da si ne more več nabaviti niti najnujnejših življenjskih potrebščin. Iz tujih držav se uvaža vrsta blaga, ki bi ga lahko izdelal naš domači obrtnik. Naši kupci so pa tudi taki, da le preradi tuje bolj cenijo kakor domače. Trgovci mora čisto kupcu reči, da je blago, ki ga je izdelal domači obrtnik, tujega izvora, če ga hoče prodati. Naš čevljarški obrtnik brez dela, trpi največje pomanjkanje in mora odpuščati vajence in pomočnike.

Šušmarji so se razpasli tako, da je prevzelo njihovo število polovico števila vseh upravičenih obrtnikov. V mnogih zavodih se izvršujejo obrtniška dela v lastni režiji, obrtnik pa, ki plačuje davke in doklade ter trpi zaradi pomanjkanja dela, pa se mora zadovoljevati samo s protesti. Časi so postali zanj tako hudi, da si ne more več pomagati.

Popolnoma pravilno je, da se je obrtništvu v tej stiski odločilo, da priredi od 1. do 8. decembra po vsej državi Obrtniški teden. V dravski banovini priredi obrtništvu 2. decembra v Ljubljani, v Novem mestu, Celju, Mariboru in po vseh krajih, kjer je mnogo obrtnikov, manifestacijske shode. Na katere bodo povabljeni tudi pripadniki kmečkega in delavskega stanu in predstavniki oblasti. Vsak dan ob 13. bodo v radiu govorili o obrtniških zadevah. V Ljubljani bo tudi velika obrtniška razstava s sejmom obrtniških izdelkov. V nedeljo 8. decembra pa bo dan obrtniške mladine.

Obrtniški teden naj vrne obrtnikom samozavest in vero vase in v boljšo bodočnost, v javnosti pa naj zbuja zanimanje in naklonjenost za obrtništvu in prepričanje, da je obrtniško delo najboljšo delo in da je osnova blagostanja naroda krepak obrtniški stan.

DOPISI

SV. MIKLAVŽ PRI ORMOZU. (Smrtna kosa). V mrzlem jesenskem jutru 22. t. m. smo spremili k zadnjemu počitku splošno priljubljeno, blago mater Marijo Čatoričevo, rojeno Rakuševu. Bolehala je dalje časa za hudo boleznijo, ki jo je potrpežljivo prenašala. Ranjka zapušča žalujočega

moža, kateremu je bila dobra tovarišica dolgo vrsto let, štiri hčere in dva sinova, ki so po večini že preskrbljeni. Lepa udeležba pri pogrebu je pričala, kako je bila rajna spoštovana in priljubljena pri vseh, ki so jo poznali. Nobeno oko ni ostalo suho, ko se je pri odprtem grobu poslovil od nje v imenu moža, otrok in sorodnikov njen bivši sosed. Počivaj mirno, draga mamica! Ostalim naše iskreno sožalje.

VOJNIK. Z veseljem smo pohiteli 25. t. m. popoldne v posojilniško dvorano, kjer se je igrala Ganglova štiridejanka «Sin». Podajanje najtežjih vlog nas je naravnost prijetno presenetilo. Pozna se, da je vodstvo v dobrih rokah. Potek igre je bil gladek. Občinstvo je bilo zadovoljno.

GOSPODARSTVO

SADNE ZAJEDAVCE JE TREBA UNIČIVATI.

Boj z zajedavci sadnega drevja je dandanes nujno potreben. Brez smotrne in s preizkušenimi sredstvi izvajanja zatiranja sadnih zajedavcev ni mogoče dvigniti pridelka ne po količini še mnogo manj pa glede kakovosti.

Posebno uspešno je zimsko zatiranje, kjer mnogo razne škodljive golazni prezimuje na drevju, v razpokah, pod mahom, lišajih in po drugih skrivališčih po deblu in vejah, pa tudi po mladikah. Vsa ta golazen pozimi ne more uiti in jo smrtno zadenemo, ako vse drevo pravilno obdelamo z drevesnim karbolinejem. Izmed mnogih karbolinejev je našim sadjarjem najbolj znan arborin. To sredstvo se je povsod odlično obneslo in sicer zato, ker je tako ostro, da zagotovo umori zajedavca.

Upoštevalo je važnost smotrnega zatiranja sadnih zajedavcev je banska uprava nakupila za 50.000 Din arborina. Nakupljeni arborin je že razposlan sreskim načelstvom z naročilom, da ga sporazumno s sreskimi kmetijskimi odbori razdele po nižani ceni brezplačno delujočim kmetijskim korporacijam in sadjarjem.

Ob tej priliki je umestno, da poučimo naše sadjarje, kako se arborin uporablja. Arborin se v sadjarstvu skoro nikoli ne rabi čist, temveč vedno raztopljen v mehki vodi, in sicer v šestodstotni do 20odstotni, izjemno tudi do 30odstotni raztopini. Uporabljamo ga z najboljšim uspehom v pozni jeseni, pozimi in pa zgodaj pomladi (orej sploh, ko ni listja na drevju) ob dnevih, ko ne zmrzuje. Debla

in debelejšje veje namažemo s 15odstotno do 20odstotno raztopino (na kilogram arborina 4 do 6 litrov vode). Pri drevju pečkastega plemena (jablane in hrške) z zelo starijavim lubjem gremo lahko celo na 25 do 30odstotno (na kilogram arborina samo 2 do 3 litre vode). Ko so debelejšji deli drevesa temeljito namažani, pa brizgamo po vsem drevesu tako v živo, da zmočimo z arborinom od vseh strani vse dele drevesnega vrha (krone). Za brizganje od meseca novembra do meseca marca se priporoča za pečkasto plemo 10odstotna raztopina (na kilogram arborina 9 litrov vode), za koščičasto plemo, ki je bolj občutljiva, pa zadostuje 6odstotna do 8odstotna raztopina (na kilogram arborina 12 do 15 litrov vode). Breskve in marelice so najbolj občutljive in naj se ne brizgajo z več kakor 6odstotno raztopino!

Brizgati smemo le toliko časa, dokler je drevje golo in brstje še ni jelo razprezati. Debla in veje pa lahko mažemo kadarkoli, torej tudi poleti. Za brizganje je potrebna dobra škropilnica, ki deluje z velikim pritiskom. Pred škropljenjem moramo drevje osnažiti mahu, lišajev in stare skorje ter razredčiti vrh, kolikor je nujno potrebno. Škropljenje moramo izvršiti le ob lepem vremenu, nikdar ne ob dežju in tudi ne takrat, ko zmrzuje!

Sadjarji, pomnite, da je bolno drevje stalna nevarnost za zdravje sosednih dreves. Zanemarjen sadovnjak je stalen vir jeze in stalna izguba ne samo za lastnika, temveč tudi za vse sosedne sadjarje. Največji škodljivec sadjarstva so malomarni in brezbržni posestniki. Oni ne škodujejo le sebi, temveč tudi svojim bližnjim in daljnim sosedom.

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na ptujskem sejmu so prodajali za kilogram žive teže: krave po 1.25 do 2.50 Din, telice 3 do 2.75 Din, vole in bike 3 do 3.50 Din. Konji so bili po 700 do 3500 Din eden.

SVINJE. Na zadnjem svinjskem sejmu v Mariboru so bile nastopne cene: prasec, 5 do 6 tednov starim, po 50 do 70 Din, 7 do 9 tednov, po 80 do 90 Din, 3 do 4 mesecev, po 120 do 150 Din, 5 do 7 mesecev, po 200 do 280 Din, 8 do 10 mesecev, po 350 do 380 Din, enoletnim po 500 do 560 Din, kilogram žive teže 5 do 6 Lin, mrtve teže 7.50 do 9 Din.

VINO. Zaloge pri vinogradnikih se zdaj po mallem pa vendar še precej krčijo. Zaradi tega tudi cene naraščajo. Tako dosežajo cvički brez napake in črnine že 5.50 do 6 Din in tudi več, a navadna

takrat sem si rekla, da to ni res, ker nisem hotela, da bi bilo res.

Sabini so se orosile oči. Sestra strežnica je vstopila in opazila, da še ne spi. Prijela jo je za roko in ji potipala žilo. Dala ji je pomirjevalno sredstvo in počakala, da je bolnica zaspala.

Naslednje jutro je bila Sabina nekoliko slabša in zdravnik je pustil Blaža, ki je prišel obiskat mater, le za nekaj minut k bolnici.

Vprašala ga je po gospodarstvu, po očetu in Blaž ji je povedal, da je vse v najlepšem redu in da jo pozdravlja oče, ki jo bo obiskal te dni.

Nasmehnila se je in stisnila otroku roko.

«Ali ima Jona res počitnice?» je vprašala.

Blaž se je zmedel in ni vedel ničesar o tem. Da je že odpotovala nazaj na učiteljske, je dejal.

Sestra je prekinila obisk in Blaž je obetal, da bo ostal čez noč v mestu ter da jo bo drugi dan spet obiskal.

Tedni so minili, Sabina pa je še vedno čakala v bolnišnici na to, kdaj ji bo zdravnik dovolil odhod.

Poprej so ji bili dejali, da bo mogla čez 14 dni oditi, zdaj so jo pa dan za dnem tolažili z novimi obljubami.

Tone je bil pisal, da pride po njo v sredo. Zlaj je z veliko nestrpnostjo pričakovala srede. To čakanje ji je bilo mučnejše od vsega na svetu. Imela je občutek jetnice in odkar je čutila, da se ji je zdravje povrnilo, ni razumela, zakaj so jo toliko časa pridrževali v bolnišnici.

Vznemirjena je bila nad tem, da je ni Andrej

obiskal niti enkrat. Saj bi komaj verjela v to, če ne bi sama doživela. Slutila je nejasno, da se je moralo doma nekaj pripetiti in da ji prikrivajo v bojzani, da se ne bi bolezen povrnila. Toda kaj, o tem si ni mogla dati razlage.

Z naraščajočo nestrpnostjo je pričakovala srede in gorela od hrepenenja po domu.

Nazadnje je vendarle dočakala trenutek, ko je držala v rokah odpustnico in ko jo je Tone še slatno odpeljal po mnogih stopnicah in skozi velika vrata na plano.

Globoko je zadihala, ko je stala na cesti, in brez besede je sedla v voz, ki je čakal. Odpeljala sta se na postajo, kjer je kupil Tone listek drugega razreda.

Med potjo nista govorila. Mati ni hotela vpraševati in je hrepeneče čakala, da bo sama vse izvedela.

Tone je imel namen, pripraviti jo, a ni mogel z besedo na dan. Na trški postaji je čakal hlapec Dorče. Toliko, da ga ni objela Sabina, ko ga je ugledala, tako jo je razveselil pogled na člana družine. Toda niti njega ni vprašala po Andreju. Silila pa je Toneta, naj on prevzame vajeti, da bo prej doma.

Uganil je njene misli in razumel njeno hrepeneje, zato je velel hlapcu, naj požene. Opustil je namen, da bi ji vse razložil med potjo, in je sklenil to storiti doma.

Pred gostilno je čakala vsa družina z Blažem na čelu. Vsi so z veseljem sprejeli gospodinjino in izrazili občudovanje, kako je že spet krepka.

Komaj jim je odgovorila. Planila je v gostilniško sobo in nato v kuhinjo in še v prodajalno. Potem je odhitela gori v družinsko sobo, kamor sta ji sledila Tone in Blaž.

Prav ko je hotela še v sosednjo sobo, jo je ustavil na pragu Tone in jo solznih oči prijel za obe roki:

«Mati, ne išči, ker ne boš našla!»

Razumela je napol, vendar še ni hotela verjeti. Tone jo je povedel k postelji, ki je bila odkrita, in jo posadil nanjo.

«Mati, ne bodi huda!» je pokleknil pred njo in s solzami na licih nadaljeval, «prikrivali smo ti, ker smo si hoteli ohraniti vsaj tebe. Oče je mrtav. Če bi ti bil to takrat povedal, bi bila umrla gotovo še ti, mati.»

Na njenem obrazu je otrpnila sleharna mišica. Ničesar ni odgovorila, vendar je Tone previdno nadaljeval:

«Onega dne, ko se je oče vračal od tebe, si je v trgu izposodil kolo, da bi bil čimprej doma. Toda naključje je hotelo, da je bilo prav to usodno zanj. Pri ovinku, kjer se odcepi cesta proti južni strani, mu je prišel nenadno nasproti motociklist, ki je z vso silo treščil očetovo kolo daleč stran. Medtem ko je sam odnesel le nekaj neznatnih prask, je oče obležal negiben z zlomljenim tilnikom. Seveda se je motociklist še isti dan javil orožnikom, a to je nam, sirotam, ki smo blazneli ob žalosti ob mrtvaškem odru našega dobrega očeta, kaj malo pomagalo.

(Dalje prihodnjič.)

rdeča vina 4.50 do 5 Din. Rdeča vina imajo v večini le taki vinogradniki, ki jih tare denarna stiska. Zato se nudi prav zdaj pred prazniki ugodna prilika za nabavo novega vina po še dokaj zmerui ceni. Štajerski lastniki prvovrstnih sortnih vin pa niso voljni, oddajati pridelek izpod 6 Din. Zahtevajo 7 do 8 Din, a se dobe tudi v teh krajih navadna vina še izpod 5 Din.

ZITO. Kupčija zelo slaba. Cene pšenici 107 do 112.50 po kakovosti in postaji, turščica, času primerno suha 60 (zahtevajo zanjo), umetno sušena 65 do 70, moka 195 do 205, oves 80 do 90 po postaji, rž-baška 110, prekmurska 115 do 120, otrobi debeli 95 do 100, drobni 85 do 95. Pripominjamo, da veljajo te cene v Vojvodini, katerim je treba prišteti za naše kraje voznino in druge stroške.

Sejmi

Na borzi smo dobili v devizah (prišteje se premija v višini 28.50 %):

- 1 holandski goldinar za 23.09 do 23.20 Din;
- 1 nemško marko za 13.70 do 13.80 Din;
- 1 dolar za 33.89 do 34.17 Din;
- 100 francoskih frankov za 225.07 do 226.19 Din;
- 100 češkoslovaških krou za 142.62 do 143.48 Din;
- 100 italijanskih lir za 290.90 do 293.30 Din.

Avstrijski šiling je stal 8.10 do 8.20 Din. Vojna škoda se je trgovala po 329 do 330 Din, investicijsko posojilo pa po 71.50 Din.

Vrednost denarja

- 3. decembra: Konjice, Krasnj, Jesenice, (samo za blago), Novo mesto, Ormož, Sv. Tomaž pri Ormožu, Plasnica pri Sevnici;
- 4. decembra: Novo mesto, Ptuj, Mežica, Šmarje pri Jelšah;
- 5. decembra: Videm (Dobropolje), Lož, Krško, Ljubljana;
- 6. decembra: Sedlarjevo (Polje), Sevnica, Dobrna, Murska Sobota, Žužemberk, Vuzenica, Bohinjska Bistrica (samo za blago), Mokronog (svinjski);
- 9. decembra: Dobova, Mokronog (Opomba: Kjer je navada, se vrše nedeljki sejmi drugi dan).

Kratke vesti

== **Kmetijsko berilo, I. del**, ki ga je izdalo Društvo kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino, uredil pa ga je naš znani strokovnjak Josip Štrekelj, se dobi pri tajništvu društva (Martelanc Karel, sresko načelstva, Kranj). Stane 10 Din. Pošt-

nina posebej. Knjiga gre zelo v promet in bo kmalu pošla. Kdor si jo misli nabaviti, naj to takoj stori, dokler še traja zaloga. Knjigo priporočajo strokovnjaki vsem, posebno tudi učiteljstvu.

== **O gnojenju vinogradov** bo predaval v nedeljo 2. decembra ob 9. uri na banovinski kmetijski šoli na Grmu ravnatelj, inž. Zupanič. Vinogradniki vabljeni!

DOMAČE NOVOSTI

* **Zlat venec ameriških rojakov na kraljev grob.** Iz Amerike je prispel narodni delavec Milovan Šundić, ki je doma iz Črne gore, a biva že 6 let v Ameriki. Šundić je duhovnik v Vilmerdingu. Jugoslovenci, ki prebivajo v Ameriki, so ga poslali v svojem imenu v domovino, da ponese na grob kralja Aleksandra Uedinitelja zlat venec. V razgovoru z novinarji je Šundić dejal, da so bili Američani bolesto iznenadeni sprčo mučeniške smrti našega pokojnega vladarja. V mnogih ameriških mestih so v znak sočuvstvovanja vse dni do pogreba jugoslovskega vladarja prekinili vse javne zabave, zlasti plesne psireditve.

* **Knez Pavle je odpotoval v tujino.** Nj. Vis. knez-naměstnik Pavle je odpotoval preko Pariza v London in ostane več dni v tujini.

* **Podaljšanje znižane vožnje na Oplenac.** Z odlokom prometnega ministra je rok veljave popustov za vožnjo na Oplenac podaljšán do 31. decembra. Potovanja se morajo vršiti v skupinah po najmanj pet oseb. Potniki morajo na odhodni postaji ali pa pri «Putniku» kupiti cel vozni listek do Arangjelovca, odnosno Mladenovca, in železniško legitimacijo; to jim bo veljalo za brezplačni povratek. Potrdila o obisku Oplenca bo izdajala občina v Topoli za potnike z voznimi listi do Mladenovca, za potnike do Arangjelovca bo pa legitimacije overavala železniška postaja v Arangjelovcu. Potovanja večjih skupin je treba prijaviti na odhodni postaji najmanj 24 ur pred odhodom.

* **180.000 podpisov otrok dravske banovine na grob blagopokojnega kralja.** Kakor smo že poročali, se pokloni učiteljstvo dravske banovine 9. decembra blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Uedinitelju na Oplenca. Naši učitelji, ki so bili vedno največji borci za jugoslovenko misel, bodo s seboj ponesli tudi svečano zaobljubo vseh otrok narodnih šol v Sloveniji. 180.000 podpisov učencev in učenek narodnih šol, ki izražajo svojo prisego na

poslednje naročilo viteškega kralja, je pač najlepša poklonitev učiteljstva na kraju kraljevega zadnjega počitka. Zbrane pole s podpisi bodo vezane v deset knjig s platnicami v umetniški izdelavi.

* **Vodnikarjem.** Kako veliko je zanimanje za letošnje Vodnikove knjige, kaže najbolje to, da je nastalo povsod pravo vznemirjenje, ker knjige niso pravočasno izšle. Druga leta so imeli člani knjige ob tem času že v rokah, letos pa se bodo začele z decembrom šele razpošiljati. Vzrok je v tehničnih ovirah. Dodali smo koledarju sliko kralja Aleksandra I. in Petra II., za kar smo morali dobiti dovoljenje. Nato so nastale še neke druge zapreke, da smo morali počakati. Odbor je pri tem brez krivde. Želimo, da naši prijatelji po deželi upoštevajo to neljubo zamudo in zato tem bolj med seboj agitirajo, da bo tudi letos število isto, kakor je bilo lani. Knjige bodo res lepe. Koledar je po zunanosti in notranosti lep, da prekaša vse druge. Mucova knjiga «Skozi Sibirijo» je letos tu in tam še zanimivejša kakor lani. Bitenčeva povest «Solne pege», se odlikuje po živem pripovedovanju in pisanih dogodkih, ki se prepletajo od kraja do konca. Levstikova knjiga «Dejanje» je dalo izredne lepote po krepkem jeziku in zanimivi vsebini. Zato prosimo vse poverjenike in člane, naj potpre še teh nekaj dni, da jim pošlje družba letošnji dar, in naj povsod pridobivajo novih članov, da bomo drugo leto veselo skupaj praznovali našo prvo desetletnico.

* **Seja sreskega odbora JNS v Šmarju pri Jelšah** se je vršila te dni pod vodstvom predsednika g. Mihe Skaleta. Navzočen je bil tudi poslanec g. Vekoslav Spindler. Tajnik g. Drobne je podal poročilo o konferenci sreskih predsednikov in tajnikov v Celju. Za banovinsko konferenco JNS, na kateri se bo odločalo o volitvah v senat, je sreski odbor določil kot svojega delegata g. Ivana Habjana, posestnika iz Šmarja, za njegovega namestnika pa g. Karla Drogenika, posestniškega sina od Sv. Križa. O političnem položaju je podal kratko poročilo narodni poslanec gospod Spindler, ki je tudi poročal o raznih važnejših tekočih zadevah v srezu: o programu za javna dela v naslednjem poslovnem letu, o vprašanju elektrifikacije sreza, o vprašanju regulacije Sotle, o prekrbi prebivalstva s prehrano preko zime, o vprašanju davčno prakse in o drugem. Sreski odbor je k vsem tem vprašanjem zavzel svoje stališče, ki ga bo javil odločilnim mestom. Glede političnega položaja je odbor soglasno ugotovil nujno potrebo vztrajati na šestojanuarski liniji jugoslovenske po-

10 FARAONOV DEDIČ

«Gre samo za to, da pridemo kolikor mogoče hitro čez to pusto gorsko pokrajino», je nadaljeval mister Barnum.

Opazoval je velik stenski zemljevid, ki je visel zraven inženjerjevega sedeža, in pokazal s prstom na neko točko.

«Tu se odcepi cesta v puščavo. Ali boste opazili to razpotje?»

«Dà, v desetih minutah bomo tam», je odvrnil inženjer. «Tamle za hribom je.»

Mister Barnum se je vrnil v salon, kjer je sedela gospodična Neli na otomani. Tudi ona ni hotela iti spat, dokler bodo vozili skozi to nevarno pokrajino.

Zdaj zdaj se lahko kaj zgodi. Sicer niso videli še nobenega izmed onih strašnih Beduinov, ki se tu neprestano bojujejo z egiptskimi vojaki, toda bili so že v njihovi deželi.

Drugače tako hladnokrvni mister Barnum je bil razburjen. Poiskal je orožje.

Štiri krasne puške so ležale na mizi in Američan jih je previdno napolnil. Potem je položil na otomano poleg Neli elegantno izdelan revolver.

Mlada deklica je vzela orožje smehljaje se v roko in mirno odvrnila:

«Upam, da ga ne bom potrebovala!»

Prav tedaj pa se je voz stresel tako hudo, da se je moral mister Barnum prijeti za mizo. Avto-

mobil se je ustavil. Naenkrat je ugasnila luč, da je postalo je docela temno.

«Kaj se je zgodilo, Harrison?» je zaklical Američan in naglo odhitel v sprednji oddelek.

Tedaj je zadonel pretresljiv krik. Neli je skočila kvišku in pogledala skozi okno, kjer se je pokazal divji, rjav obraz v svetlem mesečevem soju.

«Napadli so nas!» je tedaj zaklical Sodnik in planil mimo mistra Barnuma v salon. «K orožju!»

Osmo poglavje.

Skozi puščavo.

Popotni avtomobil z doktorjem Sodnikom in njegovimi spremljevalci je tičal v ozki zaseki, ki so jo obdajale strme, z gozdom porasle višave. Čez cesto so bile naložene mogočne skale in velika drevesa ter docela zapirali prehod.

Inženjer Harrison, ki je vodil voz, je k sreči o pravem času opazil to oviro in ustavil voz. Zgledal je, da prihajajo temne, oborožene postave z višav, in pritisnil na gumb, da so naenkrat ugasnile vse luči v avtomobilu.

Velikanska pošast je stala v temni globini, ki je bila le slabo razsvetljena od meseca. Na krik gospodične Neli je oče pograbil za puško in pomiril na obraz zunaj pred oknom.

Toda divji obraz je v tistem trenutku izginil in Sodnik je svareče zaklical Američanu, naj ne naredi nobene nepremišljenosti.

Istočasno so zarožljali železni zastori pred vsemi okni. Harrison je to naredil na ta način, da je samo pritisnil na gumb v sprednjem oddeku, no da bi se bil premaknil s svojega sedeža.

Tudi obojna vrata, na levi in na desni, so se zavarovala na isti način. Tako je bil avtomobil podoben mogočni, z železom obdani trdnjavi.

Ko se je vse to zgodilo, je inženjer spet prižgal nekaj luči. Mirno je stopil v notranji del avta, kjer sta stala mister Barnum in Sodnik s puško v roki, in dejal:

«Počakajmo še! Prezgodnje streljanje bi nam samo škodovalo! Ohranimo mirno kri!»

«Toda to je napad!» je vzkliknil mister Barnum. «Brez odpora se vendar ne damo pobiti.»

«To je gotovo četa puntarskih Arabcev», je dejal Sodnik, ki se je trudil, da bi skozi ozko špranjo v železnem zastoru spoznal, kaj se zunaj godi. «Velika premoč. Gotovo so nas na tem mestu pričakovali in nas hočejo ujeti.»

«Najbrž!» je prekinil Harrison z resnim obrazom. «Boj bi bil lahko za nas usodepoln. Morda se bomo lahko nekaj ur branili, do tedaj pa dobimo pomoč.»

«Ali mislite, da je vojaštvo v bližini?» je v dvomih izpraševal mister Barnum.

«Mislim na barona Brissaka», je odvrnil inženjer. «Gotovo je izvedel o našem odhodu in bo najbrž šel za nami z vojaki, ki nam jih je obljubil.»

litike, podčrtal pa je obenem nujno potrebo raznih gospodarskih ukrepov v smeri ublaževanja krize.

*** Smrt zadnjega člana Jelačićeve rodbine.** V Zagrebu je umrla 76letna Anka Jelačićeva, hči Gjura grofa Jelačića, ki je bil zadnji nosilec časti »podkapetana kraljevine Hrvatske« l. 1861. in brat bana Josipa Jelačića. Z Anko je izumrl stari hrvatski plemiški rod, ki je izhajal iz Bosne s področja stare »turške Hrvatske«. Pokojna Anka Jelačićeva je bila velika dobrotnica raznih dobroteljih ustanov in vseh siromakov.

*** Ogenj v Škocijanu.** Nedavno zgodaj zjutraj je zgorel v Škocijanu velik kozolec, last posestnika Globevnika. Domačim gasilec se je posrečilo ogenj omejiti. Kako je nastal požar, ni znano.

*** Huda nesreča pri slamoreznici.** Te dni je bil ljubljanski reševalni avto klican na Rudnik. Tamkajšnji posestnik, 33letni Franc Zabjek, je rezal slamo na motoriziranih slamoreznici. Ko je tlačil slamo v slamoreznico, je porinil desnico pregloboko do rerila, ki je roko zagrabilo ter jo v zapestju v trenutku odtrgalo. Slamoreznica pa je Zabjeku razmesarila roko še naprej do lakti, obenem pa je ponesrečenca večkrat zasukaio okoli oči. Ko so slamoreznico domači s težavo ustavili, se je Zabjek zgrudil ves krvav in napol nezavesten. Slamoreznica mu je strgala tudi vso obleko. Za silo so ranjencu obvezali krvavečo okrnjeno desnico že domačini. Ko je reševalni avto prišel, je Zabjek bil že toliko pri zavesti, da je mogel sam iti peš v avto, nato ga je avto odpeljal v bolnišnico.

*** Nesrečna smrt.** Na Prevalje je prišel v lekarno Franc Kodrun iz Černe. Ze dalje časa je imel ljubavno razmerje z natakario Marijo Šterharnikovo, ki je bila v službi v gostilni Ivane Orešnikove v Črni. V lekarni je kupil Kodrun solno kislino, nesel jo je v Črno in sta kislino popila skupaj s Šterharnikovo, ki je bila stara šele 17 let. Zaradi močnega zastrupljenja so oboje morali prepeljati v bolnišnico, kjer je Šterharnikova umrla. Kodrun pa se še zdravi in je upanje, da bo ozdravel.

*** Po neprevidnosti pod avtomobil.** Pri Sv. Martinu pod Vurbergom se je pripetila huda nesreča. Ko je privozil trgovec in gostilničar Janko Kostanjšek z avtomobilom v vas, sta prišla na cesto 9letni Štefan in 10letni Ivan Majniger. Tik pred avtomobilom sta izkušala preteči cesto. Ivan je šel srečno ušel, Štefana pa je zadel blatnik v roko, da je padel. Obležal je nezavesten s počeno lobanjo in zlomljeno roko. Fanta je naložil avtomobilist ter ga zapeljal v mariborsko bolnišnico. Kakor izpovedujejo priče, je vozil Kostanjšek s predpisano hitrostjo

po pravilni strani ceste ter je dajal svarilne znake s hupo, tako da ga ne zadene nobena krivda.

*** Smrt otroka zaradi opeklin.** Na Pšati pri Dolu se je pripetila huda nesreča, katere žrtev je postal dvoletni sinček posestnika Ivana Avsca. Mali Tonček je sedel na peči, od katere se je na vrhu odkrušil kos ometa. Iz peči je švignil plamen in je bila otrokova obleka trenutno v plamenih. Nesrečno dete je dobilo strašne opekline. Otroka so prepeljali v bolnišnico, a je bila vsaka pomoč zaman.

*** Ali ste že kaj premislili,** kaj bi dali svojim dragim za Miklavža ali pa za božič? Dajti jim dobro, lepo knjigo, ki je najtrebnejši spomin. Taka knjiga je roman Richarda Vossa »Dva človeka«, ki je izšel pri vseh narodih v velikanskih nakladah. Okusno v celo platno vezana knjiga na cenejšem papirju stane izjemno za naročnike »Domovine« samo 30 Din, mehko vezana pa celo samo 24 Din. Naročila sprejema iz prijaznosti uredništvo »Domovine«, Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Sporočite svoje ime na dopisnici, da se vam pošlje položnica. Ko prejme založba denar, odpošlje takoj knjigo. Ne zamudite lepe priložnosti, da pridete poceni do knjige, ki bo v vsaki hiši dobro došla.

*** Blasnikova »Velika pratika« za leto 1935.** Je izšla letos že devetdesetlet. Za ta jubilej je prav lepo in primerno opremljena. Znano je, da hočejo imeti Slovenci samo to pratiko, ne le pri nas doma, temveč tudi v inozemstvu, v Ameriki, Avstriji, Nemčiji, Italiji itd. Ta edina prava in res domača pratika se naroča pri tiskarni J. Blasnika naslednikov v Ljubljani.

*** Smrt dečka pod vozom.** Nedavno je spravljal posestnik Alojzij Kirar mlajši iz Slemen pri Bučki iz gozda domov steljo. V gozdu je naložil voz, naročil ženi, da spravi še nekaj stelje na kup, in sam s sinom, starim 13 let, krenil z vozom proti domu. Vozil je s kravama, ki ju je baš učil voziti. Vozil je krave deček, medtem, ko je sam držal po strmem klancu voz. Ker je bila pot zaradi deževja na več krajih razorana, ni mogel fant obvladati živine. Zato je oče sam prijel vrv in poslal fanta k vozu, da ga drži. Vozila sta kakih 50 korakov, ko so krave tudi očetu ušle iz oblasti, voz se je nagnil, zvrnil in pokopal pod seboj fanta. Oče je pohitel nazaj v gozd ter poklical ženo. Medtem so že tudi drugi ljudje prišli k vozu in ga dvignili ter potegnili fanta izpod voza. Dečka so izkušali z umetnim dihanjem zbuditi k življenju, vendar je bil ves trud zaman. Fant je bil mrtev. Strlo mu je prsni koš in nalomilo tilnik.

Vendar so se vsi strinjali s tem in so previdno odprli vrata. Harrison je s puško v roki prvi skočil ven. Za njim je šel Sodnik s slugo Foksom. Samo mister Barnum je s hčerko ostal v vozu. Postavil se je k odprtim vratom in pozorno ogledoval goščavo na strmih višavah.

Pogumni možje so pohiteli pred voz in se spravili na delo.

Z velikanskim naporom so zvalili nekaj mogočnih skal s ceste, velikih dreves pa niso mogli premakniti. Harrison je zaradi tega naročil slugi, naj prinese žago in sekire iz voza.

Sluga je hitro izpolnil povelje. Komaj pa so začeli žagati, ko so z višav zagrmeli strel in krogle so jim jelo zvijžgati okoli glav.

»Nazaj v voz!« je zaklical Sodnik, ki je opazil, da z druge strani drvijo ljudje nadnj.

A bilo je že prepozno. Voz je bil v trenutku obkoljen od kakih dvajset mož. Mister Barnum ni mogel sam braniti vhoda.

Streljal je v množico, a že so stali nekateri divjaki prav pri vratih in srdito mahali po njem.

»Zaprte vrata!« je velel Sodnik, ki si je zaman poskušal narečiti pot, razbijajoč s puškinim kopit in okoli sebe.

Neli je zaslišala njegov klic, pomerila z revolverjem in sprožila. Tedaj se je zgrudil bandit, ki je vihtel sabljo nad glavo njenega očeta. Potem je potegnula očeta s praga v avto in spustila železni zastor.

Trije možje, ki so stali zunaj, so se začeli zelo obupno bojevati z divjimi prebivalci

*** Na Dravskem polju je gorelo.** Te dni zgozljaj zjutraj je švignil plamen iz gospodarskega poslopja posestnice Jere Medvedove v Cirkoveah. Ker je bila na sklednj mnogo sena, last posestnika Jurija Kmetca, poslopje pa je bilo tudi s slamo krito, so plameni naglo objeli vso zgradbo. Na pomoč so prihiteli domači gasilci, ki so ogenj omejili. Ogenj je bil najbrž podtaknjen. — Drugi požar pa je nastal pri posestniku Mihaelu Zirovniku v Pobrežju pri Ptuj. Goreti je začelo tudi na gospodarskem poslopiju, ki je bilo delno leseno in delno zidano in s slamo krito. Domači so bili že v posteljah, ko je ogenj zajel že tudi hišo. Gasilci iz Jurovcev in Ptujja so najprej rešili družino, nato pa še živino in nekaj pohištva. Vse drugo je zgorelo. Kakor so splošno sodi, je bil tu vzrok slab dimnik, iz katerega je švignila iskra na slamnato streho.

*** Drava je naplavila pri Ptuj moško truplo,** ki je ležalo v vodi približno štiri tedne. Utopljenec je bil star okoli 45 let. Po zunanosti sediti je bil uradnik ali trgovec. Njegova osebnost še ni ugotovljena. Pokopali so ga na pokopališču v Rogoznici.

*** Mlad krošnjar žrtev strašnega zločina.** V torek zjutraj se je po vasi Sv. Kungoti raznesla vest, da so našli na sklednj gostilničarja Celcerja v Gradiscu umorjenega mladega krošnjarja Stanka Hacinca iz Mlake pri Komendi. Strašno vest so sporočili bližnjim orožnikom, ki so ugotovili naslednje podrobnosti. Pozno zvečer prejšnjega dne sta prišla v Celcerjevo gostilno dva krošnjarja, ki sta prodajala ščetke. Bila sta dobro razpoložena. Po večerji jima je gostilničar Celcer odkazal prenočišče na sklednj. Seveda sta morala prej izročiti delavski knjižici. Po mirni noči so odkrili na sklednj strašno najdbo in vse je govorilo za to, da je morilec krošnjarjev tovariš, ki je zjutraj sam prišel h gostilničarju in zahteval obe knjižici, češ da se tovariš umiva. Nato je morilec brez sledu izginil. Do razkrinkanja zločina je prišlo po zaslugi časniških vest, na katere so postali pozorni orožniki v Kamniku, ki so opozorili ljubljansko policijo, naj pazi na postopača Viktorja Juhanta, po rodu prav tako iz Mlake. No, in ljubljanska policija ga je res tudi prišla. Juhant, ki je bil že večkrat kaznovan ter so ga prav zdaj zasledovali zaradi neke tatvine, je priznal zločin. Uropal je svojemu umorjenemu tovarišu 150 dinarjev.

*** Nadloge naših dvolastnikov ob avstrijski meji.** Pred dnevi se je napotila na delo na posestvo, ki ga imajo starši na avstrijski strani, domača hčerka Milica V. iz Goruše Radgone. Med potjo proti ob-

»Slabo upanje«. je godrjal mister Barnum. »Dokler lahko streljamo, ne pride nihče v voz.«

Komaj je izpregovoril zadnjo besedo, že so zunaj počuli strel in po stenah in po oknih je zarožljalo ko toča. Hkratu se je začelo tudi kričanje okoli voza.

Vsi trije moški in tudi služabnik Foks so stali mirni. Niti Neli se ni prestrašila.

Nehote se je postavila pred očeta in Sodnika. Ta pa ji je tolažeče dejal:

»Ničesar se vam ni treba bati, dokler mi živimo!«

Kopita pušk so začela ropotati po železnih vratih in divji glasovi so kričali v neznanem jeziku.

Popotniki niso odgovorili. Inženjer Harrison je šel v sprednji oddelek, odprl tam stekleno omaro, iz katere je vodila cev skozi streho, in takoj na to so se začele dvigati svetle rdeče krogle v zrak.

Dvigale so se visoko, se v zraku razpršile in padale okoli voza ko sam ogenj.

Ta umetni ogenj je žudovito vplival na množico. Z neznan-skim strahom je vse pobegnilo od tajn-stvenega voza in se porazgubilo po goščavi.

Inženjer Harrison je to z zadovoljtvom opazil. V kratkih premorih je spuščal rakete v zrak tako dolgo, da ni bilo videti nobenega sovražnika več.

»Mislim, da lahko ovire odstranimo in nadaljujemo potovanje.« je nato dejal.

Ta predlog je bil zelo predrzen, ker se je bilo treba bati, da bodo sovražniki iz zračne streljali na vsakogar, kdor bi se upal pokazati ven.

V največji sili jim je prišla pomoč Četa jezdecov, je pridirjala v hitrem diru — bili so vojaki. V njihovi sredini je Neli spoznala postavbo barona Brissaka.

Zlajci se je divja tolpa razkropila na vse strani in zbežala v temne gorske kotline. Tik pred Sodnikom je padel Brissak s konja.

Orjaski bandit je srdito mahal s sablo nad baronom, ki je ležal pod konjem in se poskušal braniti s svojo prazno puško.

Baron se že ni mogel več braniti, kajti ropar je z levico pograbil puško in jo krepko držal, z desnico pa je zavil sablo.

V zadnjem trenutku je to opazil Sodnik, ki so je ozrl naokoli po sovražnikih.

Z dobro pomerjenim strelom je zadel bandita in nato potegnil Brissaka izpod konja.

Baron ga je nekam začudeno pogledal, se potem zvalil po tleh in zaprl oči. Sodnik je poskočil in ga dvignil. Videl je, da krvavi na glavi. Iznil mu je rano in jo obvezal z žepnim robcem.

Boj je bil končan. Nikjer ni bilo nobenega sovražnika več. Streljanje se je čulo le še daleč v temnih hribih.

Tu in tam je ležal kakšen mrtič, a ranjenca beduini niso pustili nobenega na bojišču. Sodnik ni dobil nobene nevarne rane. Za praske po obrazu in rokah se ni zmenil. Bil je vesel, da sta tudi inženjer Harrison in sluga Foks srečno ušla nevarnosti.

mejnemu murskemu mostu se je sestala z ženo, ki jo je prosila, naj odda v Radgoni na pošto zanjo neko pismo. Ko je prišla Milica čez obmejno murski most na avstrijsko stran do obmejne straže, je takoj na poziv straže pokazala obmejno izkaznico in pismo, ki ga je imela s seboj. Ker pa je bilo tisto pismo baje od nekega emigranta, ki biva pri nas, ki je v njem svojem poročilu, da se mu dobro godi, je obmejna straža napovedala Milici aretacijo ter jo po strogem zaslišanju odvedla na okrajno glavarstvo. Vodja ekspoziture okrajnega glavarstva v Radgoni dr. Alfred Mader je po uvedeni preiskavi in pregledu ovadbe izrekel sodbo, po kateri je bila Milica spoznana za krivo in obsojena kar na 14 dni zapora. Ta sodba je postala takoj izvršna in je morala obsojenka kazni brez odloga nastopiti. Ko so za to strogo obsodbo izvedeli svojci, so šli na okrajno glavarstvo v Radgoni ter prosili za milostno znižanje ali pa izpremembo zaporne kazni v denarno globo. Toda vodja ekspoziture ni hotel o kakem pomiloščenju ali izpremembi kazni slišati ničesar ter je prosil stranko odpravil z grožnjo, da jo obsodi na tri tedne zapora, če takoj ne zapusti urada.

*** K umoru Franca Čuša,** posestnikovega sina iz Stojncev, nam poročajo, da so orožniki aretirali štiri osebe, sinove posestnikov iz Stojncev. Aretirance so spravili v ptujske sodne zapore. Kdo je glavni krivec, se še ne ve.

*** Drzen vlom v Mariboru.** V soboto popoldne je bil izvršen na Meljski cesti v Mariboru drzen vlom v stanovanje tkalskega mojstra Stanka Kolunjak, zaposlenega v Hutterjevi torarni. Neznani storilci so se splazili v stanovanje in odnesli iz omara vse njegove prihranke v znesku 35.000 Din. Tkalski mojster in njegova žena sta bila o vladu obveščena med delom v tovarni. Ker vlomilci v stanovanju niso dosti brskali, je verjetno, da so razmere dobro poznali. Policija je aretirala dva sumljivca, o katerih sumi, da sta vlomila ali pa vsaj sodelovala pri vladu.

*** Vlom v framsko posojilnico.** V noči na predzadnjo sredo so neznani vlomilci vladu v posojilnico v Framu in odnesli okrog 2000 Din. Vlomilci so delali zelo previdno, najbrž v rokavicah, ker niso pustili nobenih sledov.

*** Uboj zaradi kokoši.** Anton Primožič, 55letni posestnik iz Slivnice pri Cerknici, ki je bil doslej vedno pošten, se je moral pred tremi sodniki v Ljubljani zagovarjati zaradi uboja v razburjenosti. Anton Primožič je bil obdolžen, da je avgusta doma v Podslivnici med prepričkom udaril soseda Jožeta

Primožiča z motiko tako po glavi, da mu je prebil lobanjo in da Primožič zaradi te poškodbe v ljubljanski bolnišnici umrl. Prepričkom med obema družinama je nastal zaradi kokoši, ki prehajajo z enega dvorišča na drugega. Anton Primožič je bil zaradi uboja v razburjenosti obsojen le na eno leto in šest mesecev strogega zapora. Mali senat je upošteval razbremenilne okoliščine, zlasti razburjenost in da med sosedi ni vladalo pravo prijateljsko razmerje.

*** Ustreljena na vozu.** Pred sodnikom poedincem v Mariboru je stal 40letni železničar in posestnik Josip Firbas iz Gorišnice, obtožen, da je ustrelil svojo ženo. Usodnega dne je bila v Cvetkovcih gasilska veselica in tja sta odšla tudi Firbas in njegova žena, oba na enem kolesu. Oba sta se na veselici v veseli družbi dobro zabavala. Ko sta se zvečer vračala domov, se je Firbas peljal na svojem kolesu, žena pa v družbi na nekem vozu. Nenadno je počil strel in Firbasova žena se je mrtva zgrudila na vozu. Pri zaslišanju in pri razpravi se je Firbas zagovarjal, da je po nesreči ustrelil svojo ženo. Trdil je, da je imel v roki samokres, da bi bil varen pred napadalci in da se mu je samokres sprožil. Sodišče je upoštevalo njegov zagovor in ga obsodilo na štiri mesece zapora. Firbas pa s kaznijo ni bil zadovoljen in je vložil priziv.

*** Pančurjeva smrtna obsodba potrjena.** Apela-cijsko sodišče v Ljubljani je zavrnilo priziv Stanka Pančurja z Jesenic, ki ga je vložil proti sodbi okrožnega sodišča v Mariboru, s katero je bil obsojen zaradi umora jetniškega paznika Ivana Peterina na smrt na vešalih skupno z morilecem Ivanom Laknerjem. Kakor je znano, se je 14. oktobra vršila v šolski sobi mariborske kaznilnice velika razprava proti 23letnemu Ivanu Laknerju, poprej obsojenemu na 20 let robije zaradi razbojništva nad mengeškim župnikom, Stanlu Pančurju, obsojenemu zaradi razbojništva na 10 let robije, in Ivanu Lombarju, obsojenemu na dosmrtno robijo zaradi umora Bosanca Vojnikovića. Vsi trije so bili udeleženi pri revolti v ječi, ko je bil umorjen paznik Ivan Peterin. Lakner in Pančur sta bila obsojena na smrt na vešalih, Lombar pa na dosmrtno izgubo vseh olajšav v kaznilnici. Lakner je solbo skesano sprjel. Tudi Lombar se ni pritožil. Pančur pa je prijavil priziv, ki je bil zavrnjen. S tem je prva sodba potrjena. Pančur nima zdaj nobenega pravnega leka več, da bi se še nadalje mogel pritožiti. Spisi bodo poslani kasacijskemu sodišču v Beograd in odtam ministrstvu pravde, ki bo odločilo, ali se Lakner in Pančur predloži v pomiloščenje ali ne.

*** Anžurjeva družba obsojena.** Vlomilska družba Toneta Anžurja je letos julija po Kranju in okolici izvršila vrsto vlomov. Zalostna smrt glavarja družbe Toneta Anžurja je še v živem spominu. Septembra je z Jožetom Cento pobegnil iz ljubljanskih zaporov. Skrival se je okrog, a ga je ponoči obkolilo deset orožnikov pod vodstvom komandirja Sušnika na njegovem domu v Spodnji Zadobrovi. Izkušal jim je pobegniti, a se je pri skoku čez plat nabodel na bajonet. Ko je letos junija Tone Anžur odsedel večmesečno robijo, se je odpravil v Kranj. Tu je okrog sebe zbral mlade tovariše, ki so se vežbali v vlomilskem poslu. V nekaj dneh so izvršili sedem večjih vlomov. Sledujoči so orožniki polovili Anžurjevo kampo, ki je te dni sedela na zatožni klopi pred ljubljanskim malim senatom. Bili so to: Stanko Kunstelj, 22letni brezposelni delavec, ki je navadno stražil zunaj pri vlohah, Karol Kokalj, 25letni brezposelni delavec iz Bišče pri Kamniku in Luka Špruk, 32letni ključavničar iz Rodice. Zaradi prikrivanja in potuše sta bila obtožena še neki moški s Primskovega in neka ženska iz Spodnje Zadobrove. Sodba: Kunstelj na eno leto in dva meseca strogega zapora in na izgubo častnih državljskih pravic za tri leta, Kokalj na dve leti in šest mesecev robije in v izgubo častnih državljskih pravic za pet let in Luka Špruk na deset mesecev strogega zapora in v izgubo častnih državljskih pravic za tri leta. Dolžni so povrniti oškodovancem primerno odškodnino. Osebi, ki sta pomagali ukradeno blago prenašati in prikrivati, sta bili takisto obsojeni: moški s Primskovega na šest mesecev strogega zapora in 120 Din denarne kazni, ženska pa na en mesec strogega zapora.

*** Zagonetna smrt preužitkarja.** Pred celjskim velikim senatom sta se zagovarjala 30letni posestnik Matija Koprivnik iz Bohorine pri Zrečah in njegova žena, 33letna Rozalija Koprivnikova, ki sta bila obtožena umora. Jurij Založnik je živel s svojo ženo Marijo kot preužitkar pri svoji hčerki in svojem zetu Matiji Koprivniku in njegovi ženi. Jeseni lani so se začeli med Založnikom in obdolžencema prepri zaradi preužitka in je Založnik celo tožil oba obtožena pri sreskem sodišču v Konjicah. Letos 21. julija zjutraj je odšla preužitkarica Marija Založnikova na čino k sosedi, medtem ko je ostal Jurij Založnik doma. Okrog 17. je bila nujno poklicana domov. Mož ji je povedal, da mu je slabo in da je bljuval. Rekel je, da si je skuhal za kosilo krompir in zelje in da si je nekaj te jedi prihranil za večerjo. Ko pa je vzel malo pred 17. krompir in ga začel jesti, se mu je zdelo,

Mister Barnum je odprl vrata in stopil iz voza. Na videz nevarno ranjenega Brissaka so spravili v voz in ga izročili Neli v oskrbo.

Potem so odstranili drevesa, da je bila pot prosta, a zaman so čakali, da se vrnejo jezdec, ki so preganjali Arabce.

Namestu tega je spet nekaj začelo šumeti po gozdu. Nov napad se je pripravljalo. Nekaj strelav je to naznanjalo.

Vsi so bili v avtu in lahko bi se bili vsak trenutek odpeljali. Toda kaj naj store z baronom Brissakom?

«Vzeti ga moramo s seboj», se je odločil mister Barnum. «Tu ga ne moremo pustiti. Naprej, Harrison, drugače nas prekleto druhal vnovič napade.»

Inženjer se ni dolgo obotavljal, ker je nekaj banditov že skočilo na pot. Voz se je premaknil in močna svetloba žarometov je jasno razsvetljevala pot.

Napadajoča druhal se je umaknila. Avto pa je oddirjal proti neskončni puščavi.

Kmalu so izginili hribi izpred oči. Kolikor daleč je segalo oko, se je svetil brezkončni pesek, samo tu in tam so se dvigali še nizki griči.

Cesta je vodila naravnost kakor v večnost. Harrison je vozil z največjo hitrostjo, da je veljanski voz drvel dalje kakor puščica.

Pod širokimi gumijevimi kolesi so se vzdigovali oblaki peščenega prahu in v ravni črti ostajali za vozom.

Vse naokoli se je razprostirala puščava, pust in samotna. Ozračje je bilo mirno.

Na temnosinjem nebeškem svedu je plaval mesec in nešteto zvezdic je migljalo na nebu.

Dolgo je Sodnik gledal okoli sebe. Po hudem boju, po veliki nevarnosti mu je mirni počitek dobro del.

Brissak je ležal na majhnem divanu. Rana, ki jo je Harrison spretno zavezal, ni bila nevarna.

Baron se je kmalu zavedel. Izpil je kozarec limonade, ki mu jo je ponudila Neli, in dejal, da se zdaj že prav dobro počuti. Mister Barnum je sedel k njemu in se mu zahvalil za pomoč v tako hudi stiski.

«Zakaj pa ste že danes odpotovali?» je očita-joče odvrnil baron. «Silno sem se prestrašil, ko sem izvedel za vaš odhod. Prišla je bila namreč vest, da je prelaz na vaši poti zaseden od divjih Beduinov. Naglo sem se napolil z vojniki za vami in sem k sreči prišel še pravočasno.»

«No nič ne da», je nadaljeval baron Brissak in se s prijaznim pogledom obrnil k Neli. «Na ta način me je doletela vsaj ta sreča, da vas lahko spremljam na vašem potovanju in da mi bodo stregle vaše nežne roke.»

Neli je zardela in se obrnila stran. Te besede so bile preveč prozorne in so zbudile njeno nejevoljo. S pripombo, da je trudna, je odšla v svoj mali oddelek in zaprla vrata za seboj.

Njen oče je pri zadnjih Brissakovih besedah v skrbeh zmaljal z glavo in pripomnil:

«Res je nerodno, da ste pod temi pogoji prisiljeni potovati z nami. Če pa želite, se pa tudi lahko obrnemo.»

«Nikakor ne, mister Barnum!» ga je prekinil baron. «Prosim vas, dovolite mi, da ostanem vaš sopotnik — v Egiptu nimam ničesar iskati. Moj namen je bil potovati v puščavo, kjer se bo, kakor gotovo veste, gradila železnica proti Rdečemu morju.»

«Tako? Ali ste pri delu udeleženi? Ali imate kaj opraviti pri graditvi?» je izpraševal Američan.

«Da, pregledati moram vsa dežela in okoliščine», je odgovoril baron Brissak.

«Potem vas pa seveda še rajši vzamemo s seboj. Vsi smo vam dolžni največjo hvalo, gospod baron, ker ste nas z vojniki brez dvoma rešili», je dejal mister Barnum in stresel Francozu roko.

Sodnik se je v tem trenutku obrnil od odprtega okna in njegove oči so se sračale z Brissakovimi. V njih je bral nekakšen ogenj sovraštva. Bog vo zakaj? Sodnik tega ni razumel. Ali je morda v njem slutil tekmea v ljubezni?

Brissak je menda pozabil, da se mora Sodniku zahvaliti za življenje. Če ga ne bi bil Sodnik obvaroval, bi bilo prej po njem.

Mirno in ponosno se je Sodnik obrnil stran in legel na divan ob drugi strani.

Kmalu je utrujen zaspal. Voz je hitel s hitrostjo brzega vlaka skozi puščavo.

Tudi mister Barnum je legel. V avtu so bili trije divani. Tako je bilo dovolj prostora za vse. Harrisonovo ležišče je bilo v srednjem oddelku, kjer je bil prostor tudi za slogo Foksa.

(Dalje prihodnjije)

da ima krompir čuden okus. Založnik je dejal, da je moral biti krompir zastrupljen. Založnikova je spravila moža v posteljo. Drugega dne je Založnik umrl. Raztelesenje in preiskava sta dognala, da je Jurij Založnik umrl zaradi zastrupljenja z arzenom. Sum je padel na Matijo Koprivnika in njegovo ženo Rozalijo. Obdolženca sta med preiskavo in tudi pri razpravi zanikala krivdo. Priče so v glavnem izpovedale ugodno za oba obdolženca in niso izključile možnost, da bi se bil Založnik sam zastrupil. Na podlagi izpovedb prič in glede na pomanjkanje dokazov je sodišče oprostilo oba obdolženca.

PREKMURSKI GLASNIK

Sestanek članov sreskega odbora JNS v Lendavi se je vršil pred dnevi. Obravnavali so je politični položaj v srezu glede na delovanje nasprotnikov JNS. Na sestanku se je ugotovila največja odločnost vseh članov sreskega odbora, da se nadaljuje delo v dosedanjem pravcu v korist domačega prebivalstva in velikih jugoslovenskih misli. Za odposlanca na konferenco narodnih poslancev, banovinskih svetnikov in odposlancev sreskih odborov JNS, ki bo odločalo o kandidaturah za volitve senatorjev, je bil izvoljen sreski tajnik g. Izidor Horvat.

Iz malih Dolencev nam pišejo: Tudi iz našega obmejnega kraja se moramo enkrat zgledati v priljubljeni «Domovini» ki jo radi beremo, ker nam prinese novosti z vsega sveta. Kmetje tukaj ob severni meji težko spravijo svoje prideleke v promet, a delavec ne more priti do zaslužka. Kupci prihajajo prav redko k nam, češ da se jim ne izplača. Prejšnja leta so naši delavci dobivali delo pri gradbah v Ljubljani, na Bledu in v Mariboru, kjer pa imajo zdaj sami dovolj brezposelnih. Če je pa kaj dela, imajo prednost domačini. Le naši sezonski delavci dobe zaposlitev v Baranji in Slavoniji. — Razen sokolske čete, v velikih Dolencih, ki nam jo je ustanovil šolski upravitelj g. Veit Franc, pri nas ni društva. Četa je bila ustanovljena v začetku leta 1933. in šteje danes 50 članov in precej lepo število naraščajnikov. Mi smo prav hvaležni starosti Veitu, da nam je ustanovil Sokola, ki ima za nalogo tudi ljudsko prosveto. Na novega leta dan namerava četa uprizoriti igro «Deseti brat». Režijo bo vodil br. starosta ali pa br. prosvetar.

Odškodninska razprava s 30 pričami. Te dni se je vršila na lendavskem sodišču pred sodnikom okrožnega sodišča g. dr. Pečnikom zanimiva razprava, pri kateri je bilo zaslišanih nad 30 prič. Lansko jesen je ravnatelj Lendavske hranilnice g. Emil Pollak na lovu obstrelil go. Fricovo, ženo lendavskega mehanikarja in težkega invalida. Gospa se je vračala domov iz Murskega Središča na kolesu s svojim štiriletnim sinkom, ki se je vozil s svojim kolesom pred njo. Naenkrat je počil strel in gospa je začutila bolečine na roki in v srednjem delu telesa. Poškodbe same niso bile tako hude, da bi ogražale življenje, vendar se je pa Fricova tako prestrašila, da je dobila živčne napade in je postala za težje delo nesposobna. Razprava pred kazenskim sodnikom v Lendavi in nato v Mariboru je ugotovila krivdo g. Pollaka. Zdaj se je vršila razprava o odškodninskih zahtevkih Fricove. Ta je po svojem zastopniku zahtevala odškodnino v znesku 100.000 Din. Kakor rečeno, je bilo na razpravi zaslišanih okrog 30 prič, med njimi lendavska zdravnikarja gg. dr. Klar in dr. Preiss, ki sta poškodovanko zdravila. Iz Maribora pa sta prišla sodna izvedenca gg. dr. Černič in dr. Zorjan. Obdolženca je branil odvetnik iz Maribora g. dr. Blanke, a gospo Fricovo je zastopal domači odvetnik g. dr. Pikuš. Po štiriurni razpravi je vendale prišlo do poravnave in se je g. Pollak zavezal plačati vse stroške sodnega postopanja, kakor tudi vse stroške zdravljenja in naposled še 30.000 dinarjev odškodnine.

Kako se plačajo dolгови s hranilnimi knjižicami

Od vseh strani prihajajo vprašanja, ali se da plačati zapadli obrok kmečkih dolgov tudi s hranilnimi knjižicami. Tu moramo razlikovati dvoje: hranilne knjižice na vloge pri zavodu, ki je plačnikov upnik, in hranilne knjižice tujih zavodov. Hranilnih knjižic tujih zavodov ni dolžan sprejemati noben zavod, ker hranilna knjižica ni od države priznana plačilno sredstvo. Sprejetje tujih hranilnih knjižic je torej reč sporazuma med dolžnikom in denarnim zavodom. Druga pa je s hranilnimi knjižicami istega zavoda, katerega dolžnik je zaščiteni kmet. Čeprav se glasi hranilna knjižica na drugo ime ne na dolžnikovo, jo mora denarni zavod vzeti v račun do 50 odstotkov dolga, če se plača druga polovica v gotovini. Zato ne ustreza naslednja trditev v predzadnji številki «Domoljuba»: «Za plačilo letnih obrokov denarni zavodi ne bodo hoteli sprejemati hranilnih knjižic. S knjižicami se zadnja časa vse preveč slepari, zato naj na plačilo z njimi nihče ne računa. Zavodi so odšteli denar v gotovini, zato ga hočejo tudi v gotovini nazaj, da sami lahko svojim vlagateljem v gotovini vloge izplačujejo. Le tako je pošteno, in tako mora biti!» Čudno se nam zdi, da daje list, ki se ponaša, da je «kmečki prijatelj», take nasvete. Mar ni za lasten zavod vsaka vloga enako vredna gotovini? Kako bi na bil poštenjak tisti dolžnik, ki sicer nima v letošnjem hudem letu gotovine za plačanje obroka, pač pa ima dobrega prijatelja, ki tudi nima gotovine, pač pa mu posodi svojo hranilno knjižico, da ga reši iz stiske? Sodimo, da je to lepše in poštenjše kakor kmetu nenaklonjeni in napačni «Domoljubov» nasvet.

NAŠI NA TUJEM

SMRT ROJAKA V FRANCOSKEM RUDNIKU.

Combelles (Francija), novembra.

Strašna nesreča se je nedavno zgodila v tukajšnjem rudniku. Žrtev je postal Martin Kovšček iz Spodnjih Jesenic pri št. Rupertu na Dolenjskem. V rudniku se je utrgala teka skala in Kovščaka zmečkala.

S pokojnikom je legel v grob priden delavec, dober tovariš in zvest naročnik «Domovine». Štel je šele 33 let. Kako je bil priljubljen, je pričal pogreb, ki se ga je udeležila velika množica. Pretresljivo je bilo gledati ubogo ženo, ki je izgubila tako dobrega moža. Še bolj žalostno je, da šest otrok nima več očeta. Od otrok si samo eden služi svoj kruh. V domovini zapušča rajni mater in dve sestri.

Potrta žena se iskreno zahvaljuje za vence in za številno spremstvo na pokojnikovi zadnji poti, zlasti pa za denarno podporo, ki jo je tako nujno potrebovala, saj je družina brez sredstev. Naj bo rajnkemu lahka tuja zemlja. Preostalim naše iskreno sožalje!

Banka Baruch 15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršijo vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1438-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne prikaznice 56

DVE PISMI Z WESTFALSKEGA.

Buer-Hassel, novembra.

Zvesta članica ženskega oddelka Jugoslovenskega delavskega društva, Katarina Savškova, je slavila 7. oktobra 60. rojstni dan. Kako je priljubljena med tovarišicami v ženskem oddelku, so bile dokaz številne čestitke in šopki cvetja. Tudi mi ji

želimo, da bi še mnogo let ostala krepka in zdrava med nami.

V domovini je 8. oktobra zatisnil svoje blage oči bivši podpredsednik našega društva rudarski upokojenec g. Anton Koren, star 71 let. Ob koncu avgusta se je bil odpeljal z našo skupino iz Nemčije v domovino na obisk. Rekel je, ko se je pripravil na to pot: «Zdaj še pojdem, morda bom tako zadnjič obiskal domovino.»

No, usoda je hotela, da je legel pod domačo grudo k večnemu počitku. Rajni je bil marljiv delavec v društvu. Po rodu je bil iz Smartnega ob Paki. Pokopali so ga 10. oktobra pri Sv. Pavlu pri Preboldu. Tam je v zadnjih dnevih svojega obiska obležal pri prijatelju Albinu Brezovarju, ki mu je oskrbel tudi lep pogreb. Pokojnik je zapustil štiri sinove, tri hčerke in več vnukov. Starejši sin Anton biva v Holandiji, drugi pa so vsi v Nemčiji. Jugoslovensko delavsko društvo v Buer-Hasselu bo ohranilo trajen in časten spomin na svojega sodelavca. Prijatelju g. Brezovarju se pa na tem mestu najtopljeje zahvalujemo za človečansko ljubezen, ki jo je izkazal pokojniku. Naj bo ranjku lahka domača zemlja. Njegovim svojcem naše globoko sožalje!

Sredi oktobra je imelo naše društva žalno zborovanje za našim blagopokojnim velikim kraljem Aleksandrom I. Uediniteljem. Grd zločin, ki nam je vzel našega narodnega vladarja, prvega kralja naše zedinjene domovine Jugoslavije, nas je vse potrl. V lepem govoru nam je predsednik g. Rogina obrazložil veliko delo, ki ga je vršil naš veliki kralj za blago našega naroda in za trajen mir v Evropi. Kraljeve zadnje besede «Čuvajte Jugoslavijo!» nam bodo ostale za zmerom svete. Slava našem velikemu viteškemu kralju Aleksandru I. Uedinitelju.

Dopoldne 11. t. m. se je vršil občni zbor našega društva in se je predsednik g. Rogina pred prehodom na dnevni red ponovno s toplimi besedami spomnil blagopokojnega kralja. Zborovalci so vsi zaklicali: «Slava mu!» Nato pa so vsi nazdravili mladem kralju: «Naj živi naš mladi kralj Peter II. in ves kraljevski dom». Po podanih poročilih so bile volitve. V odbor so bili soglasno izvoljeni gg. za I. predsednika Rogina Ivan, za II. predsednika Perc Anton, za I. tajnika Stergar Martin, za II. tajnika Deželjak Ivan, za I. blagajnika Savšek Jernej, za II. blagajnika Seničar Franc, za prisednika Lorgier in Skrabe, a za preglednika Bašelj in Dermulovec. Društveno knjižnico bo vodil gospod Seničar, Buer-Hassel Polsumstrasse 202. Kdor rad bere naše lepe slovenske knjige, naj se oglasi pri njem. Na koncu še vljudno vabimo vse rojake in rojakinje v Gelsenkirchen-Bueru in v okolici, naj se vsi do zadnjega pridružijo našemu vzglednemu društvu v Buer-Hasselu

Hamborn, novembra.

Naši rojaki v Porenju in na Westfalskem se vedno bolj oklepajo svojih narodnih društev. Pred meseci so imeli tisti rojaki, ki so pozabili, kakšna mati jih je rodila, pri nas v Hambornu svoje središče in so z vsemi sredstvi delovali proti zavednim rojakom in njihovim društvom. Pa je tedaj kancelar g. Hitler odredil, da se razpuste organizacije izdajalskih rojakov, delujočih proti lastni domovini Jugoslaviji. Precej zapeljanih rojakov se je potem pridružilo spet narodnim društvom.

Dne 7. in 8. oktobra je imelo v Neumühlu Jugoslovensko pevsko in podporno društvo «Triglav» vinsko trgatvo, katere se je udeležilo na stotine Slovencev in domačinov Nemcev. Izseljenški komisar g. Goričar, ki je tudi obiskal prireditve, je izrekel vse priznanje društvu in njegovemu neumornemu predsedniku g. Antonu Snajdenu za lepo pripravljeno veselico, kakor tudi sploh za vse nacionalno delovanje v organizaciji.

Takoj naslednjega dne po naši prireditvi nas je vse pretresla grozna vest, da je bil v Maeseilleu na našega narodnega kralja Aleksandra I. Uedinitelja izvršen atentat, ki mu je ugrabil življenje v trenutku, ko je bil na delu za svojo dravo. Krvavečih

Čuvajmo Jugoslavijo!

ere smo tedaj poslali žalno pismo g. generalnemu konzulu v Düsseldorfu.

Na praznik Vseh svetnikov popoldne se je društvo «Triglav» napolnila na pokopališču v Hambornu in je ob grobu pokojnega društvenega člana Ivana Bizjaka izpregovoril predsednik g. Šnajden nekaj besed v spomin Bizjaku. Ko je pevski zbor odpel žalostinko, je imel g. Šnajden spominski govor o velikem kralju Aleksandru I., da se mu tako oddolži v imenu hambornskih rojakov, ker se iz take dalje ni mogel nihče udeležiti pogreba v Beogradu. Zaključil je svoj govor s poudarkom, da je zločinec sicer ustrelil telo plemenitega moža, a njegov duh bo ostal živ med nami. Delo velikega pokojnika za lastno državo in za mir med narodi ne bo nikdar pozabljeno. Ko so pevci zaklicali «Slava», in zapeli slovensko žalostinko. «Čuvajte Jugoslavijo!» so bile zadnje kraljeve besede. Držali se homo teh besed tudi rojaki v tujini.

NAŠI ROJAKI V AMERIKI.

Cleveland oktobra.

V Clevelandu je bil nedavno aretiran odvetnik Clyne, ki je ubil Marijo Kovačičevo. Med preiskavo so prišli na dan še razni njegovi grehi. Preiskovalni sodnik je ugotovil, da je Clyne večkrat krivo pričeval in tudi podkupil več prič, da so zanj ugodno pričale. Odvetnik je bil tudi upravitelj premoženja pokojne Kovačičeve. Ugotovili so, da je v neki zadevi računal 248 dolarjev, a smel bi jih samo 48. Pogreb pokojne Kovačičeve je plačal Clyne z zapuščinskim denarjem, toča znesek 1125 dolarjev se zdi sodniku odločno previsok. Clyne pride v kratkem pred poroto.

Na strašen način si je v Mac Bethu končal življenje France Košmerl. Zažgal je dinamično patro, ki ga je strašno razmesarila. Pokojnik je bil doma iz Loškega potoka, kjer žalujejo za njim žena in dva sina.

Nedavno so našli mrtvega v garaži poleg avtomobila Ignaca Novaka po domače Sinkovega Naceta. Najbrž ga je omamil in zastrupil iz avtomobila uhajajoči plin. Pokojnik je štel 45 let, doma je bil iz Gabrova pri Krki na Dolenjskem. V Ameriki je bival 25 let.

Nedavno se je pri sekanju drv v newyorški okolici hudo ponesrečil Janez Vičič. Prepeljali so ga v Cooperstown, kjer je v hudih mukah umrl.

V Milwaukeeju so v oktobru neznani vlomilci obiskali gostilničarja Janeza Galuna, ki je po poklicu tudi urar in lastnik majhne draguljarne. Vlomilci mu je odnesel za 600 dolarjev zlatnine.

V Pittsburghu je umrl splošno znani Lovrene Nagoda, ki je učakal 71 let. Pokojnik je že štiri leta bolehal za paralizno in ga je smrt samo rešila trpljenja. V Ameriki je živel 43 let in je bil ustanovitelj društva sv. Jožefa. Zapustil je štiri hčere in dva sina. Doma je bil z Vrhniko.

V St. Stephenu je umrla Marija Slamnikova, rojena Zumerjeva, po domače Kovačeva. Ko je prišla domov, ji je postalo slabo in kmalu je izdihnila, zadeta od srčne kapi. Pokojnica je štela 66 let in se je rodila v Ameriki. Za njo žaluje poleg moža tudi osem hčera in sin.

V Canon Cityju je umrl Janez Arko starejši za pljučnico. Pokojnik se je rodil leta 1883. v Otavah pri Ribnici, v Ameriki je bival 30 let. Za njim žaluje devet otrok.

V Pueblu je pred tedni padel iz drvečega avtomobila Alojzij Lesar, ki mu je počila lobanja. Enaka nesreča je doletela v Pueblu tudi Alberta Petriča, ki je stal na drvečem avtomobilu in na ostrem ovinku v loku odletel iz njega. Prebil si je lobanjo. Oba se zdravita v bolnišnici.

V Newburgu je po dolgi in mučni bolezni preminil Josip Mesnik, po domače Bobnov oče, star 90 let. Pokojnik je bil eden izmed prvih rojakov v tamošnji naselbini. Doma je bil iz Laz, fara Krka; v Ameriki je živel 45 let. Zapustil je hčerko in sina.

V De Pueju je umrla Barbara Hrovatova. Ranika se je rodila leta 1878. v Vavti vasi na Dolenjskem; v Ameriki je bivala 30 let. Za njo žalujejo tri hčerke in sin.

V Kenmoru je preminil Anton Kovšca iz Dolenje vasi pri Cerknici. Zapustil je ženo in sinčka.

V Ridgewoodu je umrl v starosti 79 let Anton Vilar, rojen v Dragomlju pri Sv. Jakobu ob Savi. V Ameriki je bival 11 let. Za njim žalujejo žena, trije sinovi in šest hčera.

V St. Heleni so položili k večnemu počitku 63letno Slovenko Plutovo, doma iz Črešnjec pri Semiču.

V Sheboyganu je umrl 41letni Leon Majcen; tam so pokopali tudi 53letnega Frana Goveka.

V Clevelandu je umrla Frančiška Zagorčeva, rojena Kulinbergerjeva, stara 61 let, doma iz Trebnjega. V Ameriki je bivala 38 let. Prav tam je umrla Katarina Klančeva, stara 26 let.

V St. Josephu je umrla Ivanka Slamnikarjeva, rojena Žumerjeva, stara 66 let. Pokojnica se je rodila v Ameriki.

V Chisholmu so pokopali 65letno Marijo Pečovnikovo, doma iz Luč pri Ljubnem.

V Rayboultnu pri Calumetu je umrla Josipina Simoničeva, stara 68 let. Pokojnica je bila v Ameriki 42 let.

V Indianapolisu je umrla 51letna Elizabeta Maroltova, doma iz Kočinja na Primorskem.

Nagle smrti je umrl v Clevelandu 46letni Janez Brus, doma iz Planine pri Rakeku.

Vsak spomin na dom je našemu izseljencu drag, najdražji pa lepa knjiga v domačem jeziku. Ko boste premišljali, kaj boste svojim dragim podarili za Miklavža ali pa za božič, ne pozabite prelepega Vassovega romana «Dva človeka». Da je knjiga draga, ne more nihče več reči, saj je izšel nov natis na nekoliko cenejšem papirju in stane lepo, moderno v celo platno vezana knjiga zdaj za Nemčijo samo dve marki, za Zedinjene države, Kanado in Južno Ameriko en dolar, za Holandsko en in četrt holandskega goldinarja, za Francijo in Belgijo dvanaest francoskih frankov in za Avstrijo štiri šilinga. Denar je treba poslati naprej na uredništvo «Domovine», Ljubljana, Knafljeva ulica 5, nato pa prejmete knjigo z obratno pošto.

Goričanovi spomini

PEŠ PO ITALIJI.

Pred Firenzom me je dobila huda nevihta. Prvič in zadnjič dež na vsem potovanju. Nisem mogel nikamor. Kmalu je prenehalo. Ko sem šel tako premočen mimo velike kovačnice, je stal mojster pred vrati. Ko me je videl, mi je dejal: «Kakšni pa ste! Pojdite se sušit!»

Pri kovaškem ognju sem obesil na drog perilo in obleko. Jaz sem se stisnil v kot na nizek stolec na velikem ognjišču. V kratkem je bilo vse suho.

Cesta od Rima do Terentina je bila zelo slaba. Prahu do 20 cm na debelo. Nosil sem nizke čevlje. Podplate sem pred odhodom namazal močno s terpentinom. In res, zdržali so vse potovanje brez vsakega popravila. Čeprav sem pazil, sem zajel vsak trenutek peska in prahu v čevlje. Vedno sem se moral sezuvati in obuvati.

Čez Cembrano-Arce-Vignano-Capuo sem dospel 6. avgusta zvečer v Napoli. Od Rima proti Napoli govori narod narečje, ki ga nisem razumel. V Italiji je mnogo narečij. Toskanec ne razume Napolitanca, ta ne Sicilijanca in tako naprej. Kakšen pomen imata osnovna šola in književni jezik, se vidi prav posebno pri narodih s številnimi narečji. Vsakdo, ki je obiskoval šolo, zna tudi književni jezik.

Drugi dan sem si ogledal mesto, ki je menda najlepše in najzanimivejše v Italiji. Mesto je silno glasno. Hrušč in trušč se slišita že na kilometre pred mestom. Pod Vežuvom sem si privoščil čašo znamenitega vina «lacrimae Christi» (Jezusove solze).

Preko Portici-Torre del Greco sem prispel v Castellamare, zelo lep kraj. Srednja Italija je razen po mestih precej pušta, dolgočasna pokrajina. Okolica Napoli in Castellamara pa je,

kakor vrt. Zvečer sem dopotoval v Sorrente, kjer sem izvrstno prenočil.

Imel sem dober zemljevid Italije. Na njem je bilo razvidno, da cesta v Sorrentu preneha. Mislim sem, da to ni mogoče, da bi velika glavna cesta kje prenehala. Pa je bilo le res. Ko sem drugo jutro vprašal, kod drži cesta na Salerno, so mi rekli: «Ni je, morate se peljati z ladjo okoli polotoka.» Cesta na Salerno se odcepi že v Castellamaru. Pa nisem šel tja, nego sem se vrnil nazaj v Napoli.

Drugi dan na večer sem odpotoval proti Rimu, pa po drugi poti, namreč čez Caiano. Caserta je lepo mesto, obdano okoli in okoli od vojašnic za konjenico. Tu so obširna polja, posejana s konopljo.

Čez Capuo-Sessano sem dospel okoli 5. zjutraj v Molo, prav čedno mesto. V morju je bilo vse živo žen in deklet. Menda je bilo vse mesto pri jutrnji kopeli. Bila je krasna slika.

Spal sem podnevi. Od 9. dopoldne sem začel iskati primeren senčnat prostor malo stran od ceste, kjer sem zaspal za nekaj ur. Ampak najti tak prostor, je bilo zelo težavno in trajalo je pogosto po več ur, da sem ga našel. Ni tako kakor v naših krajih, kjer imamo takšnih prostorov poleti na vsak korak.

Noči so v Italiji prekrasne. Pri polni luni sem lahko čital časopis. Podnevi neznosna vročina, ponoči pa primerno hladno.

Pri Terracinu se začne pontinsko močvirje, kjer je doma malarija. To mesto imam v najslabšem spominu. Močvirje je dolgo okoli 40 kilometrov. Po dolgem držita lepa glavna cesta in vodni prekop za osuševanje močvirja, po katerem se vozijo čolni. Nekaj čolnar me je povabil in sem se peljal z njim kakih 10 kilometrov. Videl sem veliko čredo bivolov v vodi, kar je napravljalo posebno sliko. Iz vode so gledale samo velike črne bradate glave z mogočnimi rogovi.

(Dalje.)

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Zdrobovi cmoki. 37 dek zdroba popari s pol litra vrelega mleka. To naj se namaka pol ure. Dve žemlji zreži na kocke in jih opeci na malo masti ali slanine, nato jih primešaj k zdrobu, dodaj še dve jajci in vse skupaj dobro zmešaj. Iz te zmesi oblikuj bolj majhne cmoke, ki jih zakuhaj v slanem kropu. Ko cmoki priplavajo na površino, so kuhani. Kuhane poberi iz kropa in jih povaljaj v zarumenelih drobtinah. Daš s solato na mizo. Lahko jih pa daš tudi z vkuhanim sadjem; tedaj jih pa posuj, preden jih daš na mizo, s sladkorjem.

Ocvirkove pogačice. Vmesi v testo: 10-dek zmletih ocvirkov, 18 dek moke, malo soli, en rumenjak, žlico sladkorja, malo cimeta in dve dek v mlačnem mleku vzhajanega kvasca. Vmešeno testo pokrij in naj počiva pol ure. Nato testo tanko razvaljaj in izreži poljubne oblike. Na sredino vsake pogačice položi malo mezge ali orehovega nadeva, kar pač imaš, nato na pomazani pekač speči.

Sadna žolca. Skuhaj 35 dek sladkorja s četrt litra vode; da se potegne nit. Med kuhanjem sladkorja pobiraj peno in ko je sladkor že čist in prozoren, primešaj dve žlici ruma, sok treh pomaranč in pet listov v malo čaja raztopljenega želatine. Tri jabolka olupi in jih drobno zreži ali naribaj kakor rapo, potem jih dobro posladkaj in pokapaj z rumom ali kakšnim drugim likerjem. Ko so se jabolka napila sladkorja, jih primešaj h kuhanemu, še toplemu sladkorju. Vse skupaj zmešaj in zlij v model, ki si ga namazala z oljem, ter postavi na hladno, da se strdi. Preden daš na mizo, zvrni na krožnik, stoli še četrt litra smetane, ki jo posladkaj z vanilijevim sladkorjem, in jo nadevaj na žolce.

Praktični nasveti

Jesensko listje v vazah. Jeseni, ko postane listje dreves rumenkasto, si narežemo vejice in jih denevmo v vazo, in sicer v mešanico pol vode in pol

glicerina. Zadostuje v vazi tekočina do višine 15 cm. Potem ko so se vejice nasrkale te tekočine, se lepo osvežijo. V vazo nalijemo potem čiste vode, v kateri ostanejo vejice več mesecev sveže. Najpriladnejše so vejice od bukvje, ki so že porumelele. To nam pozimi nadomestuje cvetje v vazah.

Cvetlice lončnice pozimi. Preden cvetlice lončnice shranimo v sobe ali kleti, jih dobro spravimo s krpo, namočeno v vodi, da odstranimo z listov prah. Od časa do časa jih poskrbimo z vodo. Plesnobo in mah odstranimo, potem nasujemo v lonce za cvetice malo raztočenega žveplenega cveta ali pa umivamo liste in stebelca s triodstotno raztopino zelene galice. Če rastlina peša, je to večkrat dokaz, da so v loncu žuželke. Manjše rastline vzamemo iz lonca in pobereemo mrčes ali pa zmenjamo zemljo. Velike rastline pa, kjer to ni mogoče, zalivamo z vodo, s katero smo poparili orehovo listje in ki smo jo nato dali shladiti. Žuželke ne prenesejo orehovega duha in zlezejo na površje, kjer jih potem pobereemo. — Cvetlice lončnice ne shranjujmo v pretoplih sobah ali kletih, ker nam potem tudi pozimi preveč odganjajo in so ti vodeni odganki zelo slabi in nam pri najmanjšem mrazu pozebejo in odpadejo. Tudi rastlina se mora pozimi odpočiti. Ne zalivamo jih preveč, ker nam potem korenina segniže. Potrebujemo pa cvetlice zelo mnogo svežega zraka in kadar le moremo, zračimo sobo ali klet. Cvetlice postavimo vedno tako obrnjene, kakor so stale poleti obrnjene z listi proti svetlobi, sicer nam vsi listi odpadejo in je nevarnost, da se rastlina navsezadnje še posuši. Cvetlice brez skrbi obrežemo, ker jih s tem le pomladimo, posebno še fuhsije, belagonije ali pa vrtnice lončnice.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 2. do 9. decembra:

Nedelja, 2. decembra: 7.30: češke narodne na ploščah; 8.00: telovadba (Pustišek Ivko); 8.30: izseljeniška nedelja (Lebarjeva); 9.00: versko predavanje; 9.15: prenos iz frančiškanske cerkve; 9.45: poročila; 10.00: manifestacijsko zborovanje obrtnikov (prenos iz Uniona); 11.15: violinski koncert (Ali Dermelj); 11.40: mladinska ura (Manca Komarova); 12.00: čas, radijski orkester; 16.00: kmetijska posvetovalnica (inž. Sadar Vinko); 16.30: ljudska igra: Smrt majke Jugovičev (Avgusta Danilova); 17.30: pesmi iz naših krajev (plošče); 20.00: nacionalna ura; 20.25: čas, jedilni list, program za ponedeljek; 20.30: vokalni koncert Stepana Marčeca, tenorista ljubljanske opere; 21.15: radijski orkester, vmes čas in poročila; 22.20: harmonika solo (Pilih).

Ponedeljek, 3. decembra: 12.15: operne uvertire na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, solistični koncert na ploščah; 13.20: predavanje Zbornice TOI; 18.00: Mladina in nova stvarnost (dr. Stanko Gogala); 18.20: radijski orkester; 18.40: slovensčina (dr. Kolarič); 19.10: nacionalna ura; Dr. France Prešeren (univerzitetni profesor dr. Kidrič); 19.35: Ketelbeyevske kompozicije na ploščah; 19.50: čas, jedilni list, program za torek; 20.00: zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna); 20.20: uvod v opero; 20.30: prenos opere iz Beograda, v odmoru čas in poročila.

Torek, 4. decembra: 11.00: šolska ura: Recitacije mladinskih pesmi (Mehora Silvo in Lovrač Berta); 12.00: baletna godba na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, operni zbori na ploščah; 13.20: predavanje Zbornice TOI; 18.00: Praktična navodila o pravilni sestavi prehrane z ozirom na otroke (Šerkova); 18.20: otroška ura (Maks Simončič); 18.40: nemščina (dr. Kolarič); 19.10: nacionalna ura; 19.35: Kvartet Lisinski na ploščah; 19.50: čas, jedilni list, program za sredo; 20.00: prenos z Dunaja: filharmoničen koncert; 22.00: čas, poročila; 21.15: Dolinarjev venček narodnih na ploščah; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 5. decembra: 12.15: slavni dirigenti na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, Saint-Saens: Zivalski karneval (plošče); 13.20: predavanje Zbornice TOI; 18.00: Miklavž v studiju; 18.20: Constanta (Zdenko Aliančič); 18.40: pogovor s poslušalci

(profesor Prezelj); 19.10: nacionalna ura; 19.35: naši operni pevci na ploščah; 19.50: čas, jedilni list, program za četrtek; 20.00: vokalni koncert Pavle Lovšetove, koncertne pevke; 20.45: koncert pevskega zbora »Tabora«; 21.30: duet: klavir in harmonij (Gnjezdova in Kaškarov); 22.00: čas, poročila; 22.15: radijski orkester.

Četrtek, 6. decembra: 12.15: donski kozaki pojo na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, orkester ceter in mandolin na ploščah; 13.30: predavanje Zbornice TOI; 18.00: smuška ura ljubljanske zimskosportne podzveze; 18.30: radijski orkester; 19.00: srbohrvaščina (dr. Mirko Rupel); 19.30: nacionalna ura; 19.55: čas, jedilni list, program za petek; 20.00: pravna ura (dr. Vladimir Knaflič); 20.20: radijski orkester in vmes Akademski pevski kvintet; 22.00: čas, poročila; 22.20: operne fantazije na ploščah.

Petek, 7. decembra: 11.00: šolska ura: Kako iščemo rude (pogovor z vrtnim mojstrom Josipom Zabkarjem); 12.15: Dvořák: Slovanski plesi (plošče); 12.50: poročila; 13.00: čas, podoknice na ploščah; 13.20: predavanje Zbornice TOI; 18.00: literarna ura: Rudolf Kresal čita iz svojih del; 18.20: radijski orkester; 18.40: Sokolska misel v teoriji in praksi (Marjan Tratar); 19.00: radijski orkester; 19.25: nacionalna ura; 19.50: čas, jedilni list, program za soboto; 20.00: prenos iz Zagreba; 22.00: čas, poročila; 22.15: radijski orkester.

Sobota, 8. decembra: 7.30: operetni venčki na ploščah; 8.00: telovadba; 8.30: radijski orkester, vmes plošče; 9.30: poročila; 9.40: versko predavanje; 10.00: prenos iz stolnice; 11.00: radijski orkester, vmes čas; 16.00: Freed Harnfeld: »Zvezde kličjo«; 20.00: nacionalna ura; 20.25: čas, jedilni list, program za nedeljo; 20.30: radijski orkester, vmes Fantje na vasi; 21.30: čas, poročila, radijski orkester; 22.20: Bach: Credo iz maše v h-molu.

ZANIMIVOSTI

× **Byrd je odkril novo ozemlje.** Ameriški admiral Byrd, ki se je vrnil z najnovejšega pohoda v naselbino Little America, je poslal predsedniku Zedinjenih držav Rooseveltu radijsko brzojavko, v kateri mu sporoča, da je na tem pohodu odkril svojih 200.000 kvadratnih milj doslej neznanih krajev, ki imajo po tem takem postali last Zedinjenih držav.

× **Kdaj rase človek.** Najnovejša raziskovanja kažejo, da rase človek v glavnem med spanjem. S tem bi se skladala stara resnica, da je potreba po spanju tem večja, čim hitreje se otrok telesno razvija. Zato je nujno potrebno, da majhnim otrokom pod nobenim pogojem ne kratimo spanja. Nova raziskovanja so tudi pokazala, da je rast v precejšnji meri odvisna od letne dobe. Najmočnejša je rast od marca do avgusta, medtem ko je povečanje teže v teh mesecih zelo skromno. Od avgusta do marca pa človek v splošnem zelo malo rase, tem bolj pa se veča njegova teža.

× **Nova rastlina.** Nekemu ameriškemu vrtnarju se je po poizkusih, ki so trajali več desetletij, posrečilo vzgojiti rastlino, ki ima namesto korenin krompirjeve gomolje, namesto krompirjeveke pa paradiznikova stebila s paradiznikovimi sadeži. Ta nova rastlina rodi zelo zdrav krompir, obenem pa njeno bilje zraste do 3 m visoko ter rodi mnogo več in lepih paradiznikov kakor vsaka druga paradiznikova rastlina. Vrtnar zdaj še nadaljuje poizkuse, kako bi odpravil nekatere napake nove rastline. Rastlina namreč ovane, kakor hitro začne krompir v zemlji zoreti.

× **Nova sibirski železnica.** Ruska vlada je sklenila zgraditi novo sibirsko železnico, ki bo tekla skoro vzporedno s sedanjo. Sedanjo enotirno železnico proti Daljnemu vzhodu bodo izpremenili v dvotirno. Novo progo bodo zgradili mnogo bolj proti severu. Ta ne bo samo vojaškega značaja, ampak naj bi imela namen pospeševati naseljevanje v Sibiriji.

× **Katarina Schrattova prodaja nakit.** Bivša dunajska gledališka igralka in prijateljica pokojnega cesarja Franca Jožefa Katarina Schrattova je

nedavno prodala del svojega nakita za 100.000 šilingov. Nakit je kupil neki državnik na Dunaju. Katarina Schrattova je zdaj v 79. letu.

× **Zračenje je nujno potrebno.** Človeško telo potrebuje poleg trde in tekoče hrane še eno važno živilo: sveži zrak. Zato je potreba zračenja tako nujna. Zračenje pa mora biti učinkovito. Samo odpiranje oken ne zadostuje vedno, če ni prepriha. Kjer tega ne moremo napraviti, pustimo vsaj zgoranja okna dalj časa odprta, ker se porabljeni zrak nabira, kakor nas izkušnja uči, prav v višjih legah sobe in ob stropu. Kadar je mrzlo, vlažno ali megleno vreme, je treba ponovno zračiti, a vsakokrat krajši čas, ker bi drugače trpela oprava in bi se tudi stene preveč ohladile.

× **Dvanajst tisoč aretacij.** V Rumuniji so pred dnevi prišli okoli 12.000 sumljivih ljudi, od katerih so 8000 pridržali v zaporu. Gre po večini za tujce brez listin, ki so na skrivaj prišli v Rumunijo v zadnjem času. Med njimi je tudi več strahovalcev in komunistov. Pri kraljevem dvorcu v Brassou so prišli tudi makedonstvujuščega Ljubo Andrejeva, ki je imel pri sebi bombe, samokres in načrt dvorca. Sumi se, da je hotel umoriti kralja Karola.

× **Skrivnost svetloben pojav na Grškem.** V grški vasi Orizarriju opazujejo v zadnjem času skrivnostna svetlobna znamenja, ki močno vznemirjajo onlotno prebivalstvo. Pojav, ki mu še niso prišli do dna, obstoji v tem, da se ob lepem vremenu vsak dan proti večeru zariše na nebu orjaška postava vojščaka. Pripovedujejo, da ima vojščak na glavi čelado, v rokah pa drži meč. Pojav traja vsak večer po nekaj minut, potem pa izgine. Kmetje, ki so dodali vojščaku še čelado in meč, pripovedujejo, da so videli tudi goreče jezike. Zanje je pojav znak bližajoče se nesreče. Učenjaki z atenske univerze, ki so odpotovali v Orizarri, da bi študirali pojav, so v začetku menili, da gre le za bujno domišljijo. Ko so pa prišli na mesto, so morali svoje naziranje izpremeniti. Filmski operater neke grške družbe je namreč posnel pojav na fotografsko ploščo. Predsednik Grškega društva za raziskovanje prirodnih pojavov, ki je videl posnetke, pravi, da se na fotografiji jasno razloči velikanski figuri podoben sij, ki na mah vzplamti in ugasne. Ozadje pojava pa je iskati v razsežnih močvirjih pri Orizarriju. Močvirja obdajajo kraj v velikem krogu. V teh močvirjih gnijejo in razpadajo kosti mnogih živali in razpadanje se javlja zdaj v opisanem pojavu, ki mu je ljudska domišljija dala človeško podobo. Neuko kmečko ljudstvo vidi seveda v tem čisto druge reči in je tako vznemirjeno da je morala grška vlada poslati v Orizarri vojaške oddelke, katerih naloga je zadušiti nered in nemire v kali.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Ljubezniv mož.

»Zakaj pa delaš vedno tako kisel obraz, kadar si zavezuješ kravato?« vpraša žena moža.

»Zato, ker se vedno spomnim, kako sem si tudi tebe nekoč navezal na vrat...«

Doslovno.

Natakar: »Pečeno gos vam toplo priporočam. Dobra je tako, da se ji mora človek odkriti.«

Gost (jo pokusi): »Prav pravite, gospod natakar, starost je treba spoštovati...«

Strto srce.

Zora: »Branko mi je dejal, da mi daruje celo svoje srce.«

Mila: »No, saj ne bo dosti vredno; meni je namreč zatrdjeval, da sem mu ga že strla.«

Tudi vzrok.

Namesčencea so odpustili in koj je hitel k šefu, da bi se pritožil.

»Saj vendar nisem ničesar naredil, gospod šef!«

»No, zaradi tega smo vas odpustili.«

Premalo ga bo.

Gospa (da služabniku napitnino): »Privoščite si kozarec vina na moje zdravje.«

Služabnik: »Hvala, toda milostiva je tako blede, da se boim, da ga bo en kozarec premalo...«

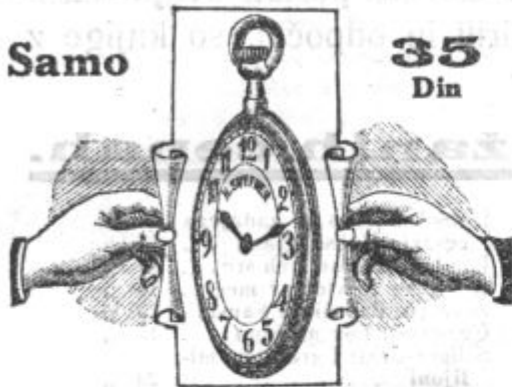
Davkoplačevalec.

Davčni uradnik je godrnjal: «Vaša davčna napoved ni v razmerju z vašimi izdatki. Mi natančno vemo, da ste si preteklo leto kupili nov avtomobil in da ste sklenili zidati novo vilo. Mi vemo, da ste naročili 1000 steklenic šampanjca iz tujine...»

Davkoplačevalec se je smejal: «Ali pa tudi veste, če sem plačal?»

Samo

**35
Din**

Št. 5012, kovinasta Anker-remontoir, lepo ohišje, pravi švicarski stroj. Din 35.—

Št. 5013, ista z radio svetlobnim kazalnikom in kazalci. Din 45.—

Št. 5030, zelo fina, posebna tanka Anker-remontoir, chronometer AXO, točno idoča, elegantna, ohišje iz krom-nikla. Din 135.—

H. SUTTNER
Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.
Cenik zastoj in poštne prosto.

Za Vas imamo:

Violine . . 69 Din Gitare . . 136 Din
Mandoline 95 Harmonike 69
Tambure . 68 Gramofone 465

Zahtevajte brezplačni katalog.

MEINEL & HEROLD

tovarna glasbil
pr. podr. MARIBOR št. 104

MALI OGLASI

Dobra oblačila

Vam nudimo za majhen denar.
A. PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 14.

Kmetiški mlin na močni stalni vodi,

v žitordnem kraju in oddaljen pol ure od železniške postaje v Brežicah ob Savi, se po ugodni ceni prostovoljno proda. Mlin ima štiri pare kamnov in železno konstrukcijo ter se po želji lahko preuredi v umeten mlin. Več pove lastnik Ivan Grame, Velika Malenca št. 7, pošta Krška vas. 271

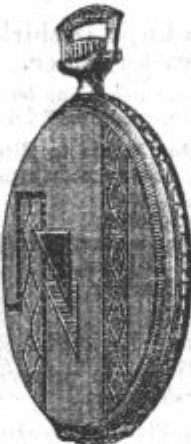
Pozor, mizarji!

Napredni mizar uporablja samo patentirano posteljno tračnico (Bettschiene) «KARO». Prihrani delo in čas. Brez zadolženja. Dobiva se v trgovinah z železnino: Schneider & Verovšek, Stupica, Breznik, Erjavec, Zalta & Co., Žilič — vsi v Ljubljani; Rok Arhar v Št. Vidu; Omerza v Kranju; D. Rakusch v Celju in Andraschitz Lotz v Mariboru. 258

Posestvo v Izmeri 24 oraloj,

oddaljeno eno uro od Laškega, se proda za 45.000 dinarjev. Več pove g. Robert Rozenfeld, trgovec v Laškem. 273

Zahtevajte brezplačni cenovnik

Chrom tenka anker z 8 kam. precizna ura		Roskopi ura
160 Din		50 Din
Ista ura bolj tenka z 10 kam. relief bročnik		Ista ura prima
200 Din		70 Din
		Budilka prima z zvoncem
		65 Din
		Prima budilka z dvema zvoncema
		85 Din

Sletna garancija

Za neustreznajoče vrnem denar

A. Kiffmann, Maribor 143

Specialist samo za boljše ure

ZAKAJ JOKATE?

Starši mi nočejo naročiti vzorcev od Stermeckega, čeravno gre glas po vsej državi, da je pri njem ogromno izbira, dobro blago in nizke cene. Vzorce volne, svile, delena, ciferja in drugih modernih tkanin za ženske obleke pošilja

Trgovski dom
Stermecki
Tovarna perila in oblek

Celje št. 97.

Poštnine prosto.

Cenik z več tisoč slikami zastoj.

Mamica in hčerkica.

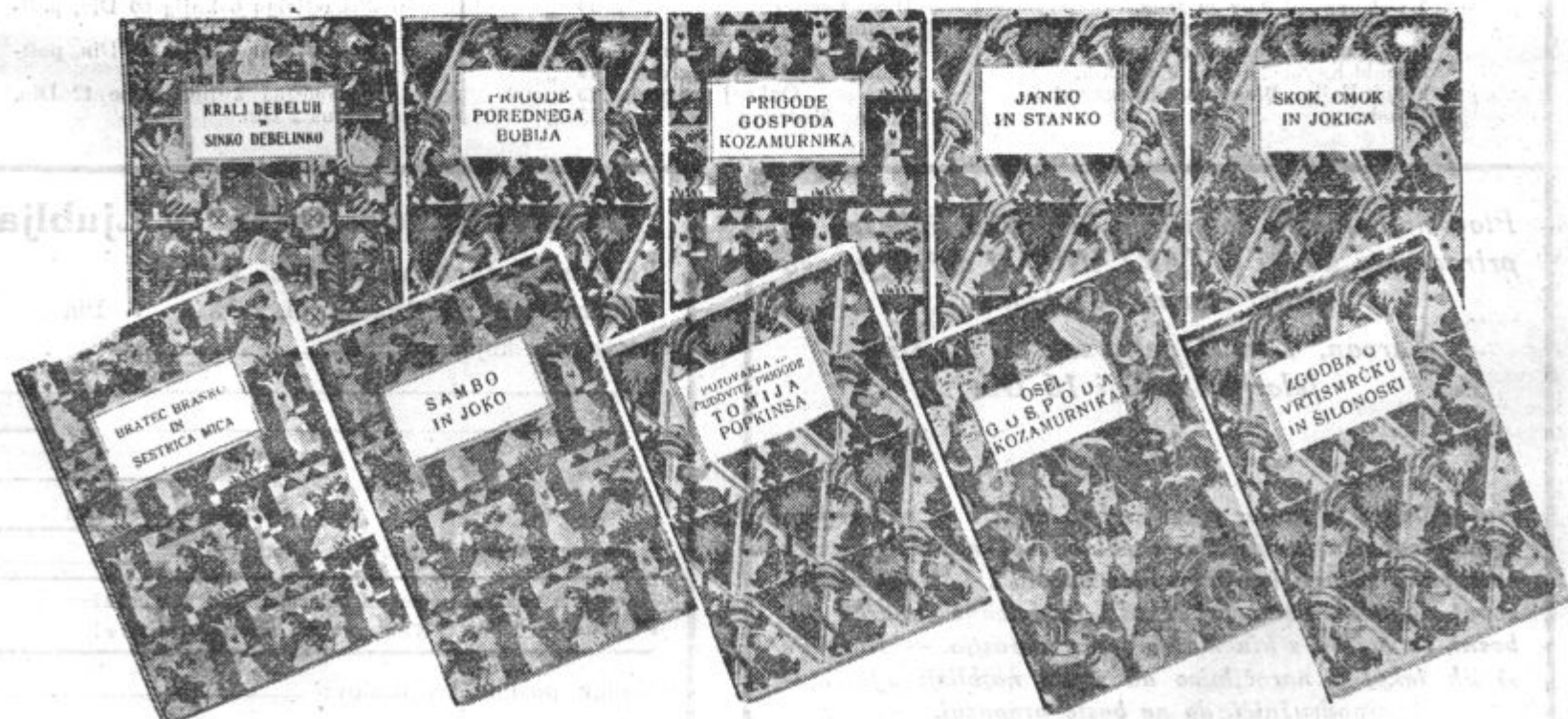
Mati: «Tako, zdaj pa lepo zaspi srček, angelčki so pri tebi in te čuvajo.»

Med večerjo pa se zasliši klic iz spalnice: «Mamica, mamica!»

«Kaj pa je, srček?»

«Angelček me je ugriznil.»

**Te povestice so nam otrokom najljubša darila
Miklavž, prinesi nam jih!**

Dobijo se v vseh knjigarnah in poslovalnicah: «Jutra». Po pošti jih razpošilja po 12 Din in 3 Din poštne uprava «Jutra» v Ljubljani.

Koristi dobre, zanimive knjige so neizmerne

Vam, ki v hudih bojih za obstanek in v velikih skrbih sami ne morete poslati svojih misli v čudoviti svet fantazije, da bi se tako vsaj za kratek čas umirili in odpočili, so knjige z napeto vsebino nujno potrebne.

Naročite si jih po globoko znižanih cenah.

I. skupina knjig iz zbirke «Jutrove» knjižnice.

Vsa skupina stane broširana 50 Din, vezana 80 Din, poštnina 7 Din.

Anton Melik, Do Ohrida in Bitolja (potopis), Oskar Hubicki, Roman zadnjega cesarja Habsburžana, Stanley Weyman, Rdeča kokarda, Zane Grey, Železna cesta, Staroslav, Gostilne v stari Ljubljani, Aleksander Dumas, Zvestoba do groba.

II. skupina knjig iz zbirke «Jutrove» knjižnice.

Vsa skupina stane broširana 50 Din, vezana 80 Din, poštnina 7 Din.

Sinclair Gluck, Zlati panter, Cevre Richter-Frich, Rdeča megla, Claude Farrere, Gusarji, Michel Zevacco, V krempljih inkvizicije, Jean de la Hire, Lucifer,

III. skupina knjig iz zbirke «Jutrove» knjižnice.

Vsa skupina stane broširana 60 Din, vezana 90 Din, poštnina 7 Din.

James Oliwei Curwood, Onkraj pragozda, Gustave le Rouge, Misterija, Maurice Leblanc, Tigrovi zobje, O. Phillipis Oppenheim, Milijonar brez denarja, M. Zevacco, Papežinja Fausta, E. G. Seliger-Brat, Ugrabljeni milijoni.

IV. skupina knjig iz zbirke «Jutrove» knjižnice.

Vsa skupina stane broširana 50 Din, vezana 80 Din, poštnina 7 Din.

J. O. Curwood, Lov za ženo, Artur Bernede, Belfegor, Jack London, Roman treh sre, Donald Keyhoe, Gusar v oblakih, Frank Heller, Blagajna velikega vojvode.

V. skupina knjig iz zbirke «Jutrove» knjižnice.

Vsa skupina stane broširana 50 Din, vezana 80 Din, poštnina 7 Din.

Marcel Priollet, Seržant Diavolo, Rene la Bruyere, Hektorjev meč, Veridicus, Pater Kajetan, Aleksander Dumas, Zvestoba do groba, Frank Heller, Blagajna velikega vojvode.

VI. skupina knjig iz zbirke «Jutrove» knjižnice.

Vsa skupina stane broširana 60 Din, vezana 90 Din, poštnina 7 Din.

Anton Melik, Do Ohrida in Bitolja, Oskar Hubicki, Roman zadnjega cesarja Habsburžana, Emerson Hough, Možje, Staroslav, Gostilne v stari Ljubljani, Veridicus, Pater Kajetan, Jean de la Hire, Lucifer.

«Življenje in svet.»

Poljudno znanstvena in pripovedna tedenska revija.

Prav priporočljiva za družine z ukaželjno in srednješolsko mladino. Na razpolago so celotni zvezki za prvih šest knjig.

Cena zvezkom za eno celotnih knjig 15 Din.

Poštnina za posamezne knjige 5 Din.

Seznamek knjig in znižane cene za posamezne knjige iz «Jutrove» knjižnice.

Heller: Blagajna velikega vojvode 10 Din
Farrere: Gusarji 10 "
Hire: Lucifer 15 "
Leblanc: Tigrovi zobje . . . 15 "
Veridicus: Pater Kajetan . . 15 "
Dumas: Zvestoba do groba . . 15 "
Curwood: Onkraj pragozda . 10 "
Reuge: Misterija 15 "

Hubicki: Roman zadnjega cesarja Habsburžana . . . 15 Din
London: Roman treh sre . . . 15 "
Bruyere: Hektorjev meč . . . 10 "
Zevacco: Papežinja Fausta . . 20 "
Curwood: Lov na ženo . . . 15 "
Seliger-Brat: Ugrabljeni milijoni 20 "
Oppenheim: Milijonar brez denarja 10 "
Staroslav: Gostilne v stari Ljubljani 10 "
Melik: Do Bitolja in Ohrida . 10 "
Grey: Železna cesta 20 "
Weimann: Rdeča kokarda . . 20 "
Sinclair: Zlati panter 15 "
Zevacco: V krempljih inkvizicije 30 "
Priollet: Seržant Diavolo . . . 25 "
Hough: Možje 25 "
Keyhoe: Gusar v oblakih . . . 20 "
Bernede: Belfegor 20 "
Richter: Rdeča megla 15 "
Vse navedene knjige imamo tudi vezane v zalogi. — Vezava za vsako knjigo 8 Din.

Knjige «Jutrove» mladinske knjižnice, ki nudijo otrokom poln koš veselja in radosti ter jih na zimo prijetno umirijo, so sledeče:

Prigode porednega Bobija, Sinko Debelinko, Prigode gospoda Kozamurnika, Janko in Stanko, Skok, Cmok in Jokica, Bratec Branko in sestra Mica, Sambo in Joko, Osel gospoda Kozamurnika, Vrtismrček in Šilonoska, Popkins.

Pri odjemu vseh 10 knjig 90 Din, poštnina 7 Din.

Pri odjemu 6 knjig 60 Din, poštnina 5 Din.

Pri odjemu 4 knjig 44 Din, poštnina 3 Din.

Posamezna knjiga stane 12 Din, poštnina 2 Din.

Plod najbujnejše domišljije in velike ljubezni do prirode sta knjigi o TARZANU, ki dajeta mnogo užitka starim in mladim.

*Tarzan, I. in II. del, vsak po 20 Din
Jelarjevi čuvaji 16 Din*

Naši romani so kakor filmi najbolj napete in razburljive zgodovinske in fantastične vsebine. Nobenih dolgočasnih opisovanj. Napeti in razburljivi dogodki, katerim sledijo zopet dogodki, polni prisrčnosti in zgledne junaške ljubezni, se vrstijo s kinematografsko hitrostjo. — Naročite si jih takoj z naročilnico ali pa v najbližji „Jutrovi“ podružnici, da ne boste prepozni.

Upravištvo „Jutra“ v Ljubljani.

Podpisani naročam sledeče knjige:

Skupino I., II., III., IV., V., VI. za Din _____

Posamezne knjige: _____ " _____

_____ " _____

_____ " _____

Poštnina " _____

Skupaj Din _____

Iznos sem vplačal pri podružnici „Jutra“ v _____

Iznos sem nakazal po poštni položnici. — Iznos nakažem, ko prejmem poštno položnico. Neustrezajoče prečrtajte!

Knjige pošljite na naslov: _____